

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1959

STEV. 4

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Crucis pondus et praemium	97
F. Ž.: Janez XXIII. o življenju in delovanju duhovnikov	100
Pastirjev glas o Marijini Legiji	104
Franc Mihelčič: Razvoj krščanske osebnosti	108
Pavel Slapar, Cerkev v Jugoslaviji	115
Novice od povsod	122

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Čile: Rev. dr. Anton Trdar, Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zalézel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, amatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO VI.

1959

ŠTEV. 4

CRUCIS PONDUS ET PRAEMIUM

Na god sv. Patricija, škofa in spoznavalca, leta 1929 je sveta stolica imevala dr. Gregorija Rožmana, profesorja za cerkvena prava na ljubljanski teološki fakulteti, za pomožnega škofa ljubljanskega s pravico nasledstva. Na god sv. Bonaventura, škofa, spoznavalca in cerkvenega učenika, istega leta, ga je takratni ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič posvetil za škofa; sopsosvečevalca pa sta bila rajni mariborski škof dr. Andrej Karlin ter še živeči krški škof dr. Josip Srebrnič. V začetku avgusta 1930 je dr. Anton Bonaventura Jeglič kot naslovni nadškof garelenski odšel v pokoj, dr. Gregorij Rožman pa je postal ljubljanski škof. Tri dobe bi lahko ločili v dolgih tridesetih letih njegove odgovorne škofovske službe: dobo od katoliški Cerкви nenaklonjenega Živkovičevega režima do druge svetovne vojne, dobo razdejanja in borb med drugo svetovno vojno ter dobo od meseca maja 1945 do danes.

V prvi dobi je mladi in navdušeni škof obiskoval svoje ovce od župnije do župnije, vneto oznanjal božjo besedo, kakor je le malokomu dano; ob nemajhnih težavah in nasprotovanjih je vzklikala in rastle Katoliška akcija; po dolgih in resnih pripravah je leta 1940 obhajal škofijsko sinodo. Sad te sinode sta Zakonik ljubljanske škofije ter Pastoralne instrukcije. Novi škof se je takoj zavzel za Baragovo beatifikacijsko zadevo ter jo ves čas prilično ali neprilično pospeševal in vsa leta mnogo molil za Baragovo beatifikacijo. Leta 1935 je potoval v Združene države Sev. Amerike, da bi dobil kaj pomoči za novo Baragovo semenišče, ki naj bi bilo res dostojen Baragov spomenik. Ne smemo mimo velikih dogodkov v tej dobi, tako pomembnih za versko življenje slovenskega naroda, vsaj deloma pa za vso Jugoslavijo in vesoljno Cerkev. Poleti 1933 je nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič sredi hudega preganjanja pod Živkovičevim režimom vpričo ogromne množice Cerкви zvestega naroda opravil v ljubljanskem Stadionu svojo biserno mašo. Dve leti kasneje se je v Ljubljani vršil veliki evharistični kongres, doslej morda največje versko slavje slovenskega naroda. Takoj naslednje leto so v Stični slovesno obhajali osemstoletnico ustanovitve cistercijanskega samostana. Ljubljanski škof je bil tiste dni v Poznanju na Poljskem na mednarodnem kongresu Kristusa Kralja. Tri leta nato pa smo v Ljubljani že drugič sprejeli poljskega kardinala Hlonda kot papeževega legata: prvič je dospel kot papežev legat za evharistični kongres, drugič pa kot papežev legat za mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki ga je škof dr. Gregorij Rožman takoj po prihodu papeževega legata

slovesno otvoril v ljubljanski stolnici. Škof dr. Gregorij Rožman je postal predsednik stalnega odbora za mednarodne kongrese Kristusa Kralja.

V zahvalo za velike milosti evharističnega kongresa, ki se ga je udeležila tudi Marija Pomagaj z Brezij, je škof kmalu po tem kongresu prosil kongregacijo sv. obredov za uvedbo praznika bl. D. M., Srednice vseh milosti, v ljubljanski škofiji. Z novim letom 1939 pa je škof tudi ljubljansko semenišče izročil v varstvo Srednici vseh milosti; ter ukazal, naj praznik Srednice vseh milosti v semenišču vsako leto 31. maja obhajajo kar moč slovesno.

Doba druge svetovne vojne je doba svete, načelne in neizprosne odločnosti proti brezbožnemu komunizmu. Ta doba je rodila dolgo vrsto pravih mučencev med duhovniki in verniki, kakor smemo mirno trditi. Ob škofovi šestdesetletnici meseca marca 1943 je slavnostni govornik v ljubljanski stolnici za to slovesnost pred vsemi izpovedal, kaj je slišal iz škofovih ust, ko ga je leta 1942 spremljal v Rim. Škof mu je tedaj rekel: „Rad grem vselej na svoj rojstni dom, a še rajši grem vselej v Rim k sv. očetu, namestniku Jezusa Kristusa na zemlji.“ Katoliški škof bi težko lepše izrazil svojo vdanost in ljubezen do svete stolice. Ne bi morda lahko našli katoliškega škofa, ki bi tako zares vzel okrožnico Pija XI. „Divini Redemptoris“ o brezbožnem komunizmu, kakor jo je vzel ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Prav ta popolna zvestoba Skalj sv. Petra in odločen nastop proti brezbožnemu komunizmu sta povzročila najhujše obrekovanje in divje sovraštvo proti škofu. V neizmerno hudi stiski, ko so si slovensko zemljo razdelili trije tuji ter komunisti preganjali in morili vse, ki se niso marali ravnati po njihovih željah in ukazih, je škof svojim ovcam in vsemu slovenskemu narodu kazal na presveto Srce Jezusovo in brezmadežno Srce Marijino. Na prvi petek v decembru leta 1941 smo začeli z narodno pobožnostjo deveterih prvih petkov v mesecu v čast presv. Srcu Jezusovemu. Na prvo soboto v januarju leta 1943 pa smo skupno začeli opravljati pobožnost peterih prvih sobot v mesecu. Pobožnost peterih prvih sobot v mesecu, obilna molitev in pokora in spokorne procesije 29. maja 1943 so bile daljna in bližnja priprava na posvetitev ljubljanske škofije in nekako vsega slovenskega naroda Marijinemu brezmadežnemu Srcu 30. maja 1943. škof dr. Gregorij Rožman je slovesno posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu opravil v svojem imenu, v imenu duhovnikov in vernikov svoje škofije ter nekako v imenu vsega slovenskega naroda v ljubljanski stolnici pred milostno podobo Marije Pomagaj z Brezij, ki je potem bivala več let v ljubljanski stolnici. Isti dan so po vseh cerkvah pri vseh sv. mašah molili posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Posamezniki, družine in posamezni stanovi pa so se že prej posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu. V zvezi s češčenjem brezmadežnega Srca Marijinega je škof zelo priporočal molitev sv. rožnega venca, ker je Marija v Fatimi prosila ne le za češčenje in zadoščevanje njenemu brezmadežnemu Srcu, marveč pri vseh prikazanjih priporočala molitev sv. rožnega venca. Novi spiritual dr. Karel Vladimir Truhlar je med drugo svetovno vojno v ljubljanskem semenišču za celotno poglobitev in obnovo ljubljanskega semenišča ustanovil Bogoslovsko zvezo, ki je bila škofu vedno kakor punčica v očesu, kakor se je ponovno izražal. Škof je tudi svojim bogoslovcem v begunskem oziroma izseljenkem semenišču ni nehal vneto priporočati.

Tretja doba se je začela v začetku maja leta 1945. Škof je po čudnem naključju odšel z begunci v tujino. Krvavelo je njegovo srce, ko je proti koncu maja in meseca junija na tisoče mladih življenj moralo v nasilno smrt. Huda ponižanja

je doživljal v Celovcu po Angležih, brezbožna komunistična oblast pa ga je avgusta leta 1946 sodila in obsodila na osemnajst let zapore in prisilnega dela. Najhujše stvari so pisali proti sv. Cerkvi tako zvestemu škofu. Hudo nam je v resnici, da so pri tem pomagali tudi nekateri duhovniki. Škof pa je ob vsem tem vdano molčal ter se spominjal Gospodovih blagrov: „Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljestvo. Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih“ (Mt 5, 11-12).

Škof se je v tujini pogumno lotil novega dela med begunci oziroma izseljenci. Že 13. maja 1945 je v Thurnu pri Lienzu na Tirolskem pred podobo fatimske Matere božje napravil zaobljubo, da bomo v Zgornji šiški postavili zaobljubljeno cerkev v čast Kraljici presv. rožnega venca in njenemu brezmadežnemu Srcu, ako se bo begunsko vprašanje rešilo ter odprla pot v domovino. Ta zaobljubljena cerkev naj bo naše narodno središče pobožnosti do rožnovenske Matere božje in do brezmadežnega Srca Marijinega. Škof je v tej dobi pridigal, tolažil, vodil duhovne vaje in misijonaril med slovenskimi izseljenci v Združenih državah in Kanadi. Trikrat je doslej obiskal Slovence v Južni Ameriki, posebej v Argentini, ter si ga še želimo. Dvakrat pa se je iz Združenih držav vrnil na apostolski obisk slovenskih izseljencev v Zapadni Evropi. Tistim Slovencem v izseljenstvu, do katerih ne more z živo božjo besedo in tolažbo, pa je škof vsa leta pridno pomagal s pisano besedo po časopisih in revijah. Kot dobri pastir je napisal tudi posameznikom na tisoče in tisoče spodbudnih in tolažilnih pisem.

Leta 1950 se je za vse svete udeležil v Rimu slovesne razglasitve verske resnice o Marijinem vnebovzetju. Meseca julija 1955 je pri Mariji Pomagaj v Lemontu posvetil vse slovenske izseljence po svetu Marijinemu brezmadežnemu Srcu ter ji izročil dve debeli knjigi podpisov. Med slovenskimi izseljenci je meseca julija obhajal svojo zlato mašo pri Mariji Tolažnici v Kevelaerju v Zapadni Nemčiji, prav na isti dan, kot je pred petdesetimi leti v Šmihelu pri Pliberku opravil prvo daritev, pa je maševal ob navzočnostj slovenskih vernikov in duhovnikov, ki žive v Rimu, v kripi bazilike sv. Petra. V lurškem Marijinem letu pa je slovenske romarje dvakrat privedel k Brezmadežni pred Massabiellsko votlino v Lurdu. Mariji Pomagaj, kateri je posvečena semeniška kapela v Adroqueju v Argentini, pa neprestano izroča v varstvo škofov zavod in slovensko semenišče. Za obe ustanovi zares po škofovsko in očetovsko skrbi. Samo ljubi Bog pa ve, koliko je njegova usmiljena roka doma in posebno v tujini tudi drugim Slovencem razdelila.

Prezvišeni gospod škof vneto časti božjega služabnika škofa Friderika Barago. Z moško nežnostjo časti Marijo: koliko nam je v teh tridesetih letih kazal na Marijo Pomagaj, na Brezmadežno, na Kraljico presvetega rožnega venca, na Srednico vseh milosti ter nas izročal in posvečeval njenemu brezmadežnemu Srcu! Posebno spodbudna pa je bila vedno njegova pobožnost do presv. Rešnjega Telesa. Na veliki četrtek leta 1957 je n. pr. v semeniški kapeli v Adroqueju od sv. maše v spomin zadnje večerje pa do polnoči, kar celih pet ur zdržema, vztrajal pred Jezusom v presv. Rešnjem Telesu.

Za škofovsko geslo si je izbral kratek stavek: Crucis pondus et praemium — Križa teža in plačilo. Težo škofovskega križa je vseh trideset let bridko čutil, veliko plačilo ga čaka v nebesih, majhno plačilo na tem svetu pa naj mu bo hvaležna ljubezen vseh sveti Cerkvi zvestih slovenskih vernikov, bogoslovcev in duhovnikov.

Janez XXIII. o življenju in delovanju duhovnikov

Naše srce poskakuje od najslajšega veselja, ko zremo vaš odlični zbor, častiti bratje in ljubljeni sinovi duhovniki, ki ste se odzvali povabilu duhovniške apostolske zveze (unije) ter ste se zbrali na posebnih shodih duhovnega veselja, da počastite nebeškega zaščitnika iste zveze: svetega Janeza Marijo Vianneya, arškega župnika, katerega stoletnica smrti bo bližajočega se 4. avgusta.

Če je vedno veliko in polno veselje, ki ga doživljamo, ko sprejemamo številne skupine vernikov in izbrane zastopnike različnih društev in kongresov, pa ima današnje veselje neki popolnoma posebni ton. Vaša navzočnost vzbuja v naši duši ista čustva, ki jih je naš prednik sveti Leon Véliki izrazil v neki svoji homiliji: „Glede posebnih čustev svoje duše priznam, da se zelo veselim pobožnosti vas vseh. Ko vidim to presijajno množico svojih častitih soduhovnikov, čutim, da je vpricho toliko svetih navzoč med nami angelski zbor. Tudi ne dvomim, da nas danes obiskuje obilnejša milost božje navzočnosti, ko je hkrati skupaj in v eni luči blešči toliko prekrasnih božjih tabernakljev“ (Nam quod proprie ad affectum animi mei pertinet, confiteor me plurimum de omnium vestrum devotione gaudere. Cumque hanc venerabilium consacerdotum meorum splendidissimam frequentiam video, angelicum nobis in tot sanctis sentio interesse conventum. Nec dubito nos abundantiore hodie divinae praesentiae gratia visitari, quando simul adsunt et uno lumine micant tot speciosissima tabernacula Dei. — Serm. II, cap. II; ML, 54, 143.)

Zaradi tega s preprostim zaupanjem odpremo svoje srce, častiti bratje in ljubljeni sinovi, za prisrčen razgovor z vami. Sredi vesoljnih (splošnih) skrbi najvišje pastirske službe nas prav zelo tolaži prizor tesne edinosti in čudovitega soglasja, ki ga škofijska duhovščina nudi našemu pogledu. Kakor bakla, postavljena na svečnik, in kakor mesto, ki se dviga na gori, je le-ta miroljubna in plemenita sila, ki že samo s svojim zgledom spodbuja duše in povzroča, da se v žareči luči sveti posvečevalno delo Cerkve. Visoki vzori danes kakor vedno držijo pokonci naše duhovnike. Ti hranijo hrepenenje po popolnem duhovniškem življenju, ki se ne poniža do sporazumov s posvetnim duhom; ti hočejo okrepiti vezi duhovniškega bratstva, da se duhovno in dušnopastirsko življenje vsakogar, potem ko je zmagalo ozke meje samotarstva, razvija s podvojeno gorečnostjo in večjo uspešnostjo; ti se posvečajo z neutrudljivo vnemo vprašanjem in rešitvam vedno novih nalog današnjega apostolata.

Glede teh (visokih vzorov) se prisrčno veselimo. Toda na drugi strani vemo za nevarnosti, ki jih sovražni človek (inimicus homo) ne neha zelo sejati med najbolj sveta dela. Tudi nismo zgubili spred oči, kako napak umevani duh po pridobivanju ter hlastno iskanje novosti moreta povzročiti nevarno izgubo pristnih duhovniških kreposti. Zaradi tega vam hočemo zaupati nekatere spomine na ta dan, da bo premišljevanje veličine in dolžnosti vsega duhovništva spodbuda, da ohranite trden in močan trud, kako bi kolikor mogoče popolno vršili službo, katero vam je Gospod zaupal.

1. Duhovnik je zlasti in predvsem **mož božji, vir Dei**. Tako o vas misli in o vas sodi krščansko ljudstvo, take vas hoče Gospod. Prizadevajte si torej, da

svoje življenje spravite v soglasje s tistimi čistimi mislimi, ki jih taka opredelba sama po sebi vzbuja v vašem srcu. Beseda mož božji izključuje pri duhovniku vse tisto, kar ni Bog. Pravi duhovnik je tisti, ki je kakor Abraham, izbran, da postane oče mnogih narodov (pater multarum gentium), zapustil za vselej vsako stvar, da gre za božjim klicem. Dejansko mu je bilo rečeno: „Pojdi iz svoje dežele, iz svojega sorodstva in iz hiše svojega očeta in pridj v deželo, ki ti jo bom pokazal (Egredere de terra tua, da cognatione tua, et de domo patris tui et veni in terram, quam monstrabo tibi)“ (1 Moz 12. 1). Za pravega duhovnika se na tej obljubljeni deželi (zemlji) dviga križ. On ne išče drugega kot Kristusa in to križanega (et hunc crucifixum). Dejansko se večni in nevidni Bog razodeva v Kristusu; in duhovnik mora imeti izurjene oči, da odkrije srednika med Bogom in ljudmi (Mediator Dei et hominum), ki kaže na Očeta: „Toliko časa sem med vami in me niste spoznali?... Kdor vidi mene, vidi Očeta. (Tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me?... Qui videt me, videt et Patrem.“ (Jn 14, 9).

Vaše življenje naj bo torej prepojeno z dobrim vonjem Kristusovim, v go-reci ljubezni do tistega, ki nas vodi k Očetu. To je pravi temelj za duhovniško življenje, polno notranjega miru in čara za duše, ki se mu ni mogoče ustavljati. Vendar pa pravimo: „Ljubezen do Kristusa in ljubezen do molka. (Amor Christi et amor silentii).“ Jezus Kristus bodi vaš edini prijatelj in tolažnik ob bedenju pred tabernakljem ali pri študijski mizi, pri skrbi za reveže in bolnike, v sveti pridigarski službi. Iščite samo njega in motrite človeške stvari v njegovi luči, da jih pridobite zanj. Vzemite nase njegov sladki jarem in njegovo lahko breme in vršite kreposti, posebne za vsako (Bogu) posvečeno življenje: posvetitev Bogu in dušam (žrtvovanje za Gospoda in duše), nespečen trud za Cerkev, vaja v štirinajstih delih usmiljenja, hitra in iskrena pokorščina škofu, polno spoštovanje moške nežnosti do svetih stvari.

Jezusa ne najdemo v raztresenem življenju, čeprav bi se sklicevali na najbolj svete razloge službe. Zato smo vam rekli tudi: „Ljubezen do molka (amor silentii)“. Moik je zanesljiv varuh vseh kreposti, zlasti čistosti in ljubezni; je zagotovilo uspešnega dušnopastirskega dela.

Bodite torej vedno in v vsaki stvari pravi možje božji ter se molče (v tihoti) lotevajte iskanja popolnosti in ljubezni v Kristusu Jezusu, Gospodu našem (In Christo Jesu Domino nostro).

2. Še drugo nam domačo misel vam hočemo sporočiti, častiti bratje in ljubljeni sinovi, ki smo jo že pojasnili vernikom v Rimu in po svetu na dan, ko smo vzeli v posest svojo stolnico, lateransko arhizabaziliko. Ko smo razlagali vzvišeni pomen slovesnega liturgičnega obreda, smo obrnili pozornost na dva najbolj dragocena predmeta na oltarju: na knjigo in kelih. In rekli smo: „Škof in vsi duhovniki s svojim sodelovanjem igrajo prvo vlogo (izražajo prvo potezo) dušnopastirskega poslanstva Cerkve: poučevanje svetega nauka. Glejte, tu v mašni knjigi imate dve zavezji; glejte, tu v oznanjevanju ljudstvu imate glavni in najvišji cilj katoliškega duhovništva. Kako nam je tukaj všeč poudariti zlasti sveti značaj dušnopastirske službe: močno, sijajno, očarljivo katehezo.“ Tudi danes, ko vam ponavljamo te besede, vam z všečnostjo kažemo na svete knjige kot na glavni vir pravega nauka in zveličavne hrane za dušnopastirsko poslanstvo. Ne zadoščajo kompendiji in pridigarski priročniki in tudi ne teološke revije, čeprav najbolj popolne, če ni tega temelja; in toliko manj zadošča vašemu umskemu in notranjemu življenju raznobarven in iznajdljivo zapeljiv tisk, ki vznemirja notranji

molk ter razgovor (Bogu) posvečene duše z njenim Bogom, kakor svari (opominja) naš prednik sveti Gregorij Veliki, čigar liturgični praznik je danes: „Sredi človeškega govorjenja srce namreč zelo oslabi; in ker je brez dvoma gotovo, da se samo od sebe zruši zaradi hrupnih vnanjih zaposlitev, si mora neprenehoma prizadevati, da vstane po vnetosti za izobrazbo. (Valde namque inter humana verba cor defluit: cumque indubitanter constat quod externis occupationum tumultis impulsus a semetipso corruat, studere incessabiliter debet, ut per eruditionis studium resurgat)“ (Reg. Past., p. II, cap. XI).

Zaradi tega vam priporočamo vztrajno preučevanje sv. pisma, teologije, svetih znanosti v luči živega cerkvenega učiteljstva, ki naj vas ohranja vedno mlade po duhu ter vas reši nevarnosti, da bi druge poučevali netočno ali megleno ali drzno ali monotono (dolgočasno). Duše iščejo Kristusovo besedo in duhovnik jim jo mora sporočiti v njeni neokrnjenosti in svežosti.

„Poleg knjige (mašne), glejte kelih,“ — smo še rekli — „Najbolj skrivnostni in sveti del evharistične liturgije se dogaja okoli Jezusovega keliha, ki vsebuje njegovo dragoceno Kri. Jezus je naš Odrašenik in mi smo skrivnostno deležni njegovega telesa, svete Cerkve. Krščansko življenje je žrtev. V žrtvi, ki jo oživlja ljubezen, je zasluženje našega soglasja s tem, kar je bil končni namen Jezusovega življenja.“ Tudi danes vas opominjamo z očetovsko ljubeznijo, da napravite svete skrivnosti za središče svojih dni. Ni popolnosti ne resnične (prave) ljubezni do Boga in Kristusa brez globoke pobožnosti do Evharistije (presvetega Rešnjega Telesa), ki je življenje vseh vernikov, posebno pa duhovnikov. V njej (Evharistiji) nas Gospod ljubko vabi z zgledom, da se posvetimo dušam (žrtvujemo za duše), da ljubimo zatajevanje, da smo pokorni, kakor je bil on pokoren do smrti, smrti na križu (Flplj 2, 8).

Duhovnik, ki živi od knjige in keliha, ohrani svoj poklic nedotaknjen prav do dneva Jezusa Kristusa (usque in diem Christi Jesu). (Prav tam, 1, 6)

3. Kot zadnji (poslednji) spomin na srečanje z nami vam priporočamo še drugo veliko ljubezen, ki mora spremeniti vaše življenje: **ljubezen do duš**. Dobro vemo, da je to vaš vzor, toda ne mislite, da je naš opomin odveč. Tega nam narekuje misel, ki povzroča žalost dušnim pastirjem: Kako je vendar to, da je po tolikih naporih in žrtvah, po neštevilnih setvah zbrani sad često tako pičel? Kako je vendar to, ko smo vendar uporabili vsa sredstva apostolata, da ne vstanejo mrtvi sinovi Cerkve tako, kakor je ob delovanju služabnika preroka Elizeja, o katerem govori današnja liturgija štiridesetdanskega posta, deček ostal nedelaven (mrtev)?

„Deček ni vstal (Non surrexit puer)!“ Včasih se duhovni čudeži ne zgodijo, ker namen ni vedno čist; morda zato, ker ne iščemo vedno in samo blagra duš tako, da bi sami sebe zanje žrtvovali; morda zato, ker preveč zaupamo v sredstva, ki so podobna človeškim, in zato opotečna (nestalna), ker nimajo temeljev na molitvi in popolni žrtvi.

Prava ljubezen do duš torej pomeni stanovitno delo za lastno posvečenje ter hkrati uporabo klasičnih sredstev, ki jih Cerkev s posebno vztrajnostjo zabija zlasti v času štiridesetdanskega posta: „Ta rod se ne da drugače izgnati ko z molitvijo in postom (Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione et ieiunio)“ (Mr 9, 29); pomeni pač ljubezen do molitve in premišljevanja, spokorna dela, neprestano iskanje asketičnega izboljšanja, seveda ne tako, da bi uporabljali oblike, ki prekomerno brzda ali mrtvičijo odraslo osebnost vsakogar.

Ko vam sporočamo te misli, se pred našimi in vašimi očmi dviga veliki zgled v žareči podobi svetega arškega župnika, ki je brez vsake narejenosti in brez vsake retorike resnično živel vzore duhovniškega življenja. On je bil mož božji: ljubil je oltar in čiste vire razodetja, se s skrivnostno palico očiščevanja dotikal duš in je dejavno sodeloval pri njih zveličanju. Bilo je rečeno, da nikdar ne bodo znane milosti spreobrnjenja, prejete po molitvah in zlasti po sveti maši župnika Vianneya (F. Trochu, Vita, it. izd., str. 246). In njegova preprosta in prepričljiva pridiga je segala v srca vseh, da je tam vršila čudeže milosti, medtem ko so nekaj časa sodili, da ima malo umskih darov! Kateri dokaz je bolj prepričljiv, da duš ne osvajajo človeški pripomočki (sredstva), marveč le božja moč, ki deluje po svojih učljivih orodjih?

Zaradi tega vas še opominjamo, da živite v popolnosti svojega poklica. Ko dvigamo proti nebu gorečo molitev, prosimo Gospoda po priprošnji Device Marije in svetega zaščitnika duhovniške apostolske zveze (unije), da vas potrdi v vaših svetih sklepih ter vam podeli ljubke sadove duha: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, velikodušnost, krotkost, zvestobo, skromnost, zdržnost, čistost (caritas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas (Gal 5, 22-23).

V potrdilo nebeških darov in v ponovni dokaz naše očetovske dobrotljivosti podelimo svojim častitim bratom, tu navzočim, kakor tudi narodnim voditeljem zelo zaslužne duhovniške apostolske zveze (unije) in vsem svojim ljublim duhovnikom (milostljivi) apostolski blagoslov.

O p o m b a : It. duh. ap. zveza šteje nad 10 tisoč članov; več tisoč članov te zveze je meseca marca romalo v Rim, da so počastili stoletnico smrti nebeškega zaščitnika zveze ter se poklonili sv. Petru in njegovemu nasledniku Janezu XXIII. V baziliki jim je 12. marca maševal in pridigal kard. Masella, protektor duh. ap. zveze. Tam so počastili tudi sv. Pijsa X., svetnika duh. ap. zveze, katere svetniško zvesti član je bil. Potem pa jih je sprejel v posebni avdienci sv. oče Janez XXIII. ter jim povedal toliko važnih misli in navodil za duhovniško življenje in delo. Prevod nagovora je napravljen po it. izvorniku, ki ga je objavil rimski Osservatore Romano 14. marca 1959 (l. XCIX, šte. 61). V oklepaju je navedeno latinsko besedilo, ki ga je papež navajal med govorom.

F. Ž.

„Glavna smer vzgoje: evharistični Jezus! Gospod nas je poslal v tujino ne, da se mi prilagodimo pomanjkljivostim duhovnikov v kraju, kjer smo, ampak zato, da smo praktičen zgled življenja duhovnika, ki veruje z vsemi posledicami v živo pričujočnost Jezusovo v najsvetejšem Zakramentu, ki mu je Jezus torej središče, ognjišče in 'motor' življenja. Tak duhovnik prenese tudi osamljenost, čeprav morda ne lahko, a brez škode za svoje notranje življenje, temveč v rast in poglobitev notranje zveze z Jezusom.“

(Iz pisma g. škofa ljubljanskega dr. Rožmana dne 3. junija 1951)

Pastirjev glas o Marijini Legiji

Ali se mi katoličani dovolj zavedamo sreče, da imamo božjo Mater in svojo Mater Marijo?! V otroških letih smo že vedeli za Marijo in Jezuščka. Kar samo ob sebi umevno se nam zdi, da nas spremljata skozi življenje. Sveti Duh, tretja božja oseba, je bila poslana k Mariji, da nam da svojega božjega Sina Odrešenika. Niti ne pomislimo, niti se ne zavedamo, kaj to pravzaprav za nas pomeni.

Marija je edini človek v vsej človeški zgodovini od prvega človeka Adama dalje, ki je prišla na svet taka, kot je bil prvi človek v raji pred padcem v greh. Že zaradi tega je Marija vzor, predmet naših želja, da bi jo v svojem življenju v njenih čednostih posnemali, se ji približali! — Ona je zastopnica človeštva, ki je najbližja Bogu. — Ona ima najbolj veljavno besedo pri Bogu. — Ona je naša Mati, ki jo je Kristus zapustil vsemu človeštvu, da nas varuje in vodi, posebno pa še tiste, ki so prerojeni po Kristusu po sv. krstu.

Pomislimo, da je bila Marija izvoljena za tisto Mater, ki je bil iz nje rojen Odrešenik. Po njej je druga božja oseba človek postala; zaradi tega se dviga podoba Marijina v skrivnost svetosti, za katero nimamo izrazov, da bi jo opisali.

Protestantje so češčenje Marijino zavrgli. (Luther je še nekaj časa držal to češčenje, pozneje pa je trdil, da je Marija čisto navadna ženska.) Pri tem se pa protestantje sklicujejo na sv. pismo kot edini vir božjega razodetja. Hudobni duh pa jih je zaslepil, da ne vidijo, kaj sv. pismo piše o Mariji. Marija je bila preprosta deklica, a kraljevskega rodu, iz Davidove hiše. Toda Bog sam jo je počastil. K njej je Bog poslal svojega odposlanca angela, ki jo je pozdravil: „Zdrava Marija, milosti polna, Gospod je s Teboj...“ Bog sam jo je častil s temi vzvišenimi besedami in mi jo upravičeno častimo.

Protestantje pravijo, da jemljemo Jezusu čast, ker jo Mariji skazujemo. Jezus sam je rekel, da je prišel zato, da postavimo dopolni in ne spremenjeni. Držal se je 4. božje zapovedi in je svojo mater častil. **Ker častimo Marijo, častimo Jezusa.** Protestantje so zaničevali čast Mariji in mnoge protestantske ločine so potem tudi zaničevali Jezusu božanstvo. Za nje je Jezus le velik prerok. Mi, ki Marijo častimo, častimo tudi Jezusa bolj kot protestantje. Kar poglejmo Lurd. Ne moremo reči, ali tam verniki bolj časte Marijo ali Jezusa. Vsak dan je tam procesija z Najsvetejšim, z Jezusom v podobi kruha. Obhajilo dele množicam, Jezusa samega. Marija vodi k Jezusu!

Vsak narod časti Marijo po svoje. Južni narodi imajo navado prižigati sveče. Tudi najrevnejši jo mora prižigati. Pisatelj P. Claudel jo je častil v tihoti notrdamske cerkve vsako opoldne, ko je vse svoje težave, vse svoje občutke izročil in zaupal Mariji in jo prosil moč za bodoče delo. Mi Slovenci Mariji pojemo. Cankar pravi, da je naš jezik pesem. Pojemo litanije Matere božje, ki so postale kar narodna pobožnost. Za pete litanije Matere božje nas občudujejo. (V Nemčiji so na zlato mašo škofa dr. Gregorija Rožmana v Kevelaer prišli duhovniki, tudi nemški — iz raznih krajev — in so spraševali le po slovenskih petih litanijah, tako smo Slovenci znani po tem petem češčenju Matere božje. — Podobno se je dogodilo v Italiji, ko smo Slovenci imeli pete litanije Matere božje v Padovi pri sv. Antonu Padovanskem. Minoritski kleriki, ki so asistirali, so po litanijah rekli:

lepe litanije, a predolge (belle ma troppo lunghe). Nam se ne zde predolge.) Slovenci imamo številna Marijina božja pota, Marijina svetišča, Marijine praznike. Marijo častimo. Na Marijine praznike gredo ljudje k obhajilu, da prejmejo Jezusa. Marija vodi k Jezusu. Papež Pij XII. je tri tedne pred svojo smrtjo za sklep Marijinih praznovanj v Lurdu govoril in dejal: „Molite, molite, molite za mir, da bo ljubezen premagala sovraštvo, da bodo premagane zablode, strasti, samoljubja, napuh, strasti, ki trgajo enotnost človeštva, da ne more zaživeti v miru, da ne morejo med narodi zavladati prava načela kraljestva Kristusovega na zemlji. Kar je Marija do sedaj napravila, ni mogoče, da bi propadlo, ni mogoče, da to seme, ki je po Mariji bilo vrženo med človeštvo, ne bi rodilo sadov, ni mogoče, da se ne bi obnovilo Kristusovo kraljestvo na zemlji.“ S tem trdnim upanjem je papež Pij XII. odšel na drugi svet.

Papež Pij XII. je posvetil svet brezmadežnemu Srcu Marijinemu, je razglasil praznik Marije Kraljice vesoljstva, razglasil dogmo o Marijinem vnebovzetju (v času njegovega papeževanja je tudi praznik naše Matere in Kraljice, Marije Pomagaj z Brezij postal za ljubljansko škofijo zakonit praznik — 24. maja).

Pokojni papež je neprestano rotil svet: posvetite, posvetite se brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Marijino kraljestvo naj pripravi pot Kristusovemu kraljestvu. Mi pravimo, da smo Marijin narod. Napačno bi bilo, če bi se s tem bahali, da smo Marijin narod. Če smo Marijin narod, potem je pravilno, da pripravimo najprej naši Materi in Kraljici med nami Marijino kraljestvo, da po Njej sebe pripravimo za Jezusa. Ona nam je Jezusa rodila in vzredila in mu omogočila, da je človeka s svojo smrtjo na križu odrešil. S svojim življenjem pokažimo, da smo Marijini, da delamo, kakor Ona uči, da jo ne samo častimo, ampak jo tudi ubogamo! Če bomo Marijo postavili za vodnico svojega življenja, potem bo samo po sebi prišlo Kristusovo kraljestvo, kajti Marija vodi k Jezusu.

Marijo moremo častiti na različne načine. Eden takih je Marijina Legija oziroma njeno delo.

Mladina, ki je današnje skromno proslavo pripravila, je mladinski odsek Marijine Legije v župniji sv. Vida. Marijina Legija je organizacija, ki se mi zdi za današnji čas posebno pomembna in primerna.

Marijina Legija se je začela dne 7. septembra 1921 v Dublinu na Irskem. Irci imajo sploh poseben dar za neke, večasih bi rekli, izredne organizacije. Tako so tudi Irci začeli z organizacijo Kolumbovih vitezov. Oni so zamislili to organizacijo s štirimi stopnjami, ki se je zlasti tu v Ameriki tako razširila. Pri nas v domovini je nismo imeli. Tako so tudi Irci začeli Marijino Legijo.

Marijina Legija ni nič drugega kakor izvrševanje zapovedi ljubezni do bližnjega in posvečevanje samega sebe z Marijo in po Mariji in sicer do tistih, ki te ljubezni nimajo, ki jo potrebujejo, ki so zapuščeni, za katerih duše nihče ne skrbi, da bi Kristus prišel k njim, ki so stari in nimajo nikogar, ki bi se zanje zanimal. Take obiskovati, ki ljubezni potrebujejo; ne samo govoriti in razpravljati med seboj, kakor smo mi večasih v KA delali, a do potrebnega dela še nismo prišli, to je delo Marijine Legije.

Marijini Legiji pa je to delo prva reč; išče, kdo je star, slep, sam, zanemarjen, bolan, starček, ki živi od majhne penzije in hira ter umira čisto sam, zanemaril se je, morda že desetletja živi brez Kristusa, brez Cerkev, kaj bo z njim, nima nikogar, ki bi mu pomagal. V takem mestu, kot je Cleveland, je

takih primerov dosti in so tudi v naši skupnosti taki, ki bi nekoč pred večnim Sodnikom mogli reči: človeka nisem imel, ki bi mi pomagal. To bi bila obtožba nas, ki bi mu mogli pomagati, pa mu nismo!

Evangelist Janez v petem poglavju pripoveduje čudežno ozdravljenje bolnika, ki je ležal na svojih nosilih in čakal človeka, ki bi ga ob pljuskanju vode v kopel prvega vanjo položil, kajti le prvi je ozdravel. Ko ga je Kristus videl ležečega in je vedel, da je že dolgo bolan, mu je rekel: „Ali hočeš ozdraveti?“ A bolnik je odgovoril: „Gospod, nimam nikogar, ki bi me dejal v kopel, kadar voda zaplívka, med tem pa ko se jaz tja pomikam, vstopi pred menoj kdo drugi.“ — In če bo kdo iz naše srede mogel pred večnim Sodnikom reči: človeka nisem imel, ki bi mi pomagal nazaj k pravemu spoznanju, nazaj h Kristusu, tedaj bo to obtožba tistih, ki so zanj vedeli, pa niso nič storili, niso izpolnili zapovedi krščenske ljubezni do njega. To bo obtožba nas, ki hodimo k maši, ki hodimo k zakramentom. Ni še prava ljubezen, če svojemu bližnjemu nič slabega ne želimo, če ne sovražimo, če ne gojimo maščevalnih misli. Pravo krščansko ljubezen dokazujemo, če delamo za rešitev duše svojega bližnjega. Jezus je [to dobro pokazal v priliki o usmiljenem Samaritanu. Prva dva, ki sta ranjenega, pobitega in oropanega na cesti srečala, ga nista sovražila, nista pobitemu sama naravnost slabo naredila, a šla sta mimo in nista zanj ničesar storila, nista izpolnila zapovedi ljubezni do bližnjega. Le tretji — Samaritan, ki mu je pomagal, mu obvezal rane, je izpolnil zapoved ljubezni do bližnjega. To je prava ljubezen!

Kaj če bi kdo izmed nas moral na sodni dan slišati Jezusa: Bolan sem bil, pa mi niste pomagali, sam sem bil, v ječi sem bil, pa me niste obiskali, željan sem bil odkriti svojo dušo, pa nisem mogel nikamor, in niste prišli k meni, da bi napojili mojo žejo, da bi me rešili obupa. Če vidimo, da kdo potrebuje pomoči, dajmo mu jo, izpolnimo zapoved ljubezni do bližnjega, da nam bo to izpolnjevanje v pomoč za dosego večnega zveličanja in ne v obtožbo!

Marijina Legija hoče pravo ljubezen do bližnjega gojiti. Mi moramo ljubezen svojemu bližnjemu pokazati in pomagati, kjer koli je kdo pomoči potreben, da ne zgreši večnega zveličanja. Včasih je to težko in treba se je premagati, če morda v stanovanju zapuščenega bolnika ni reda, je vse zanemarjeno in ne diši prijetno. Toda prava ljubezen vse premaga. Če zapoved ljubezni dejansko izpolnjujemo, če se ljubimo med seboj, potem bodo taki, ki Kristusa ne poznajo, po nas Njega spoznali. Znak Kristusovih učencev je, da se med seboj ljubijo. Če se med seboj ne ljubimo, če ne izkazujemo ljubezni drug drugemu, dajemo pohujšanje, za katero bomo odgovor dajali. Ni prav, če se med seboj prepiramo, se drug drugega izogibamo. Marijina Legija pa skuša gojiti to pravo ljubezen tudi med svojimi člani, blažiti odnose, če niso več ljubeznivi, in ohranjati duše za Kristusa, in pripeljati zgubljene duše nazaj h Kristusu.

Odpadnik bo spoznal Kristusa najlaže v dobrem katoličanu, ki izpolnjuje zapoved ljubezni, ki pride k zapuščenemu, zanemarjenemu in ga vpraša, česa potrebuje.

V sovraštvu zorijo sadovi za pekel, sadovi za nebesa zorijo le v ljubezni! Le ljubezen more sovraštvo premagati. Papež Pij XII. je tolikokrat ponavljal, da je največja sila na svetu ljubezen in ne sovraštvo. Led se po ljubezni otaja in dušo lahko rešimo le z ljubeznijo. Božja ljubezen vodi v nebesa. To ljubezen moramo pokazati v vsakdanjem življenju. Izprositi milost božjo, da rešimo dušo, ki

živi brez Kristusa, sonce prinesiti bližnjemu, dušo bližnjega privezati na Kristusa, to je najlepše delo!

Veliko duš moremo rešiti, ki so se, ali ki se v naši skupnosti izgublajo; veliko sonca, prijaznosti moremo ljudem prinesiti, medsebojne odnose ublažiti, olepšati, tako da je kljub različnim temperamentom in različnemu gledanju na zadeve našega življenja prevladujoči ton naših odnosov ljubezen, prav iskrena krščanska ljubezen.

In če bi Marijina Legija v vseh letih svojega obstoja le eno samo dušo rešila, bi bilo vredno, da se je začela!

Ponovno poudarjam, da sem kot slovenski škof res vesel in Mariji hvaležen, da se je prvi slovenski prezidij Marijine Legije ustanovil v šentvidski fari. To je odlika za nas Slovence v tujini!

Tudi v Argentini je naša slovenska KA, četud; tam lahko dela, ker je od tamkajšnje cerkvene oblasti potrjena, prevzela način dela Marijine Legije, čeprav imena ni spremenila. Sporočili so mi, da se je s tem delovanje KA poživilo.

Tako bi tudi mi vsi morali pomagati v delu za dušo našega bližnjega, da z Marijo in po Mariji pripravimo pot Kristusu do src našega naroda. Marije se držimo, njo posnemajmo, njo častimo. Češčenje v duhu in delu Marijine Legije je gotovo Mariji zelo všeč. Jaz samo želim, da bi Marija mnogo dobrih legijonarjev privedla v svojo Legijo!

O p o m b a : Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je imel ta govor dne 14. decembra 1958 na akademiji, ki jo je pripravil mladinski odsek Marijine Legije v župniji sv. Vida v Clevelandu. Objavljen je bil v „Vestniku“ omenjene Marijine Legije za januar, februar in marec 1959.

„Kakor sveti Frančišek so bili tudi oni mož neutrudne delavnosti. V pridigi pri njih pogrebu je bilo rečeno, da jih ni nikdo videl kdaj brez dela; in to je popolna resnica. Praznovanja niso poznali in počitek so dali le glede na svojo bolehnost; še celo, ako so se sprehajali, so nosili s seboj papir in svinčnik, da so si zaznamovali dobre misli, ki so jih imeli o tej ali oni reči. Večji del svojih lepih pesmi so osnovali na svojih samotnih sprehodih. Ako jim je bil dan za delo prekratek, so dostavili noč in si pritrkali spanja. Še ko so bili nadžupnik v Vuzenici, so kaplani pogostokrat videli še ob enajstih ponoči luč v njih sobi in ob treh čez polnoč so že zopet vstali in pisali. Le tako se da razumeti, kako so v tistih kratkih letih mogli spisati toliko obširnih knjig. To neutrudljivo delavnost so ohranili tudi kakor škof. Eden izmed njih strežajev je pravil, da mu je bilo najtežje povelje, zbudjati jih zjutraj ob štirih, potem ko jih je slišal delati še pozno ponoči.“

(Fr. Kosar o božjem služabniku škofu Antonu Martinu Slomšku, Drobtinice za l. 1863, str. 212.)

Razvoj krščanske osebnosti

Franc Mihelčič, Avstrija

Predgovor

Najbrž se ni nikoli toliko pisalo o potrebi osebnosti kot danes. Najbrž tudi ni bilo v zgodovini človeštva nikdar čutiti tolikega pomanjkanja osebnosti kot prav danes. In najbrž tudi ni bilo nikdar toliko ovir in nevarnosti za pravičen razvoj osebnosti, kot jih je danes.

Odkar je odkrila globinska psihologija podzavestne globine duše, dogajanja v njih in vpliv tega podzavestnega delovanja na zavest, je stopil problem osebnosti in njenega razvoja v posebno luč. Zdi se, kot bi bili bistvo osebnosti in pot do nje šele odkrili. Toda temu ni tako. Zanimivo je namreč, da se prav glede tega strinjata krščanstvo in globinska psihologija, čeprav pojmi o osebnosti pri vseh psihologih niso enaki; drugače gledajo namreč nanjo katoliški, drugače ne-krščanski psihologi.

Dušne pastirje ta problem zanima ali bi jih vsaj moral zanimati. Prav dušni pastir si namreč mora biti na jasnem, kaj je osebnost, kako zori, kaj jo ovira v njenem razvoju, katerih sredstev naj se poslužuje, da se razvije čim bolj nemoteno itd. To je za vzgojo krščanske osebnosti nekaj tako nujnega, da dušni pastir ne more mimo, če hoče kolikor toliko uspešno pastirovati. Prav on, bodisi neposredno, bodisi posredno, nudi potrebna sredstva za razvoj osebnosti.

Zanimivo je, da moderna moralka porablja izsledke globinske psihologije in že skuša po njenih sledih dajati navodila in nasvete. Zanimivo pa je tudi, da se ti izsledki o osebnosti tako popolno krijejo z nauki našega Gospoda in sv. Pavla, da more psihologija prav nje navajati v svojo korist. V tej luči nam postane marsikateri nauk Gospodov ali Pavlov (poudarjam zlasti sv. Pavla, čeprav ne manjka tudi pri drugih apostolih sličnih misli) mnogo jasnejši in ga gledamo v bolj življenjski in človeški luči kot doslej.

Da ne bi kdo mislil, da neutemeljeno trdim, da je za dušnega pastirja neobhodno potrebno poznati zakone, ki vodijo razvoj osebnosti, naj omenim naslednje. Pogoj resničnega krščanskega življenja je prizadevanje za resnično osebnost, kajti samo resnična osebnost je sposobna dozoreti za neposreden stik z Bogom v večnosti. Človek pa zori v osebnost v življenju. Zato je eminentno dušno-pastirska naloga pomagati ljudem, da kolikor mogoče dozore v tem življenju v resnično krščansko osebnost. To je povedal Gospod sam z besedami: „Bodite popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln!“ To ni nasvet, ne želja, marveč ukaz. Mar ni res, da smo že pogosto citirali te Gospodove besede kot dokaz, da si mora „človek, kristjan pridobiti kreposti“? Toda kako? Kot nekaj zunanega, kot neko tehniko ali kot nekaj, kar raste iz njegove notranjosti, kot njemu lastno, odgo-varjajoče njegovemu individualnemu nastrojenju? Mar se ne zgodi, da nekateri napak pojmujejo ascetiko in zato tudi napak uporabljajo njena navodila?

Pa pustimo za sedaj to razmišljanje; razumelj bomo stvar bolje kasneje, ko bomo prišli do konca razprave.

Zamislil sem si bil obširnejše delo, pa sem se odločil le za ekserpt. Morda bo za sedaj zadostoval.

Stvari sem se lotil takole:

1. najprej hočem na kratko pokazati, za kaj pravzaprav gre; rekli bi: status quaestionis;
2. nato bom skušal pojasniti, kaj pojmuje globinska psihologija pod izrazom „zrela osebnost“; mislim, da ne le globinska psihologija, marveč tudi krščanstvo;
3. ogledal; si bomo, kako je osebnost zgrajena (analiza osebnosti, da bolje razumemo razvijanje osebnosti);
4. razvoj osebnosti (pot do nje);
5. pogoji uspešnega razvoja resnične osebnosti;
6. ovire pri razvoju osebnosti;
7. nekaj pripomb o tradicionalni vzgoji osebnosti.

1. Za kaj gre?

Človek je ustvarjen za Boga; to je osnovna resnica, ki tudi razloži smisel življenja.

Toda k Bogu more samo tisti, ki se je v življenju usposobil za srečanje z njim. Torej človek, ki je bil že v življenju odprt za Boga, ki je bil že v življenju usmerjen vanj.

To osebno usposobljenje je sad milosti božje in lastnega prizadevanja. K Bogu more le, kdor je čist; „nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo“. V vicah se po smrti duša, ki tega potrebuje, očiščuje; pa ne le očiščuje, marveč tudi zori; se usposablja, da svojim darovom primerno sreča Boga. Tako so vice ne le čistilišče, marveč tudi zorišče. V življenju zamujeno zorenje morajo nadoknaditi vice.

To misel potrjujejo tudi Klara Kern, ki ji je Bog dal milost, gledati vice in stopiti v stik z dušami v njih. V drobni knjižici „Das Geheimnis des Fegefeuers“ je napisala lepe misli. Med drugim tudi to, kar govori v korist našega izvajanja. Pravi namreč: „Duše v vicah obdaja kot nekaka skorja njihov lastni jaz (globinska psihologija bi dejala: so zaprte same vase), s katero so se v življenju obdale.“ Namen vic je odstraniti ta oklep, da se duša odpre in usposobi za združenje z Bogom.

Ali more „naravni človek“ in nekristjan dozoreti v osebnost ali ne, je sicer zanimivo vprašanje, a na to tu ne mislimo. Tu je govor o kristjanu. In pri tem je najprej važno vedeti, da kristjan ne more dozoreti v osebnost, ne da bi se razvil v krščansko osebnost. Za kristjana ni možna zgolj naravna osebnost. Kristjan je v posebnem pomenu dvignjen v nadnaravo in je zato izgrajena, zrela osebnost kristjana vedno sad milosti, torej krščanska osebnost.

Preden se bavimo z vprašanjem, kaj naj kristjan stori, da bo zorel v osebnost, pogledjmo, kaj je pravzaprav osebnost.

2. Kaj je krščanska osebnost?

Da bomo vedeli, v katero smer naj gre naše prizadevanje za krščansko osebnost, pogledjmo najprej, kaj razumemo pod tem izrazom. Izraz „osebnost“ namreč uporabljamo v različnih pomenih.

Včasih označujemo s to besedo človeka, ki imponira po svoji telesnosti, rekli bi torej „mogočen, imponirajoč človek“. Drugekrat rabimo ta izraz, da označimo človeka, ki se odlikuje po duševnih sposobnostih, ki si zna n. pr. pridobiti ugled kot učenjak; včasih velja za osebnost „značajan“ človek, ki se nanj moremo za-

nesti; drugokrat zopet človek, ki nekaj velja po svojem poklicu, vplivu, bogastvu, službi, stanu, položaju v družbi itd.

Toda vse to ne odgovarja pojmovanju, ki ga ima globinska psihologija, pa tudi krščanstvo o osebnosti. Ne eden ne drugi v zgoraj omenjenem pomenu ni osebnost v krščanskem in psihološkem smislu. S tem pa seveda ni rečeno, da bi resnična osebnost ne mogla imeti ene ali več zgoraj omenjenih lastnosti.

Kar dela človeka resnično osebnost, izhaja iz njegove notranjosti, iz globine njegove duše, iz njegovega jedra. Ti in podobni izrazi nam hočejo povedati, da ima vse zunanje, imponirajoče, vplivajoče le takrat resnični pomen, kadar je osnovano v dnu duše. Zgolj zunanje, pa naj še tako imponira, je le „aes sonans et cymbalum tinniens“.

Kdo je torej resnična osebnost?

1. Tisti, ki je sam v sebi uravnovešen, od vsega, kar ga obdaja, pravilno oddaljen in tako sposoben, do vsega zavzeti objektivno stališe in vse objektivno vrednotiti. Objektivno vrednotiti pa se pravi, pripisovati stvari ono vrednost, ki jo ima spričo svojega Stvarnika.

2. Resnična osebnost je tisti, ki je sicer sam v sebi zaokrožen, spopolnjen, pa ne zaprt za to, kar je izven njega. (Zaprt je, kot bomo videli, kdor je vse sam sebi, torej samoljuben človek; ne sebeljuben!) Odprt pa je, kdor je sposoben usmeriti se v to, kar ga obdaja, kar je izven njega, pa naj bo Bog, bližnji ali stvar, z nesebičnega stališča. Iz tega sledi:

3. Resnična, krščanska osebnost je človek, ki je našel in ustvaril pravilne odnose do Boga, do sebe (sebeljubje, ne samoljubje!) do bližnjega in družbe ter do stvari. Rekli bi: sama v sebi zaokrožena, pa odprta oseba.

3. Ustroj osebnosti

Ko smo videli, v čem je osebnost, bi bilo kar naravno odgovoriti na vprašanje, kako jo razvijem in zgradim. Toda da bomo to lažje umeli, najprej pogledjmo, kako si zamišljajo psihologi zgradbo osebnosti. Prepričali se bomo, da je ta razlaga v skladu z naukom sv. pisma.

Globinska psihologija loči v osebnosti dve plasti: **periferijo** in **jedro**. Periferija v osebnosti je vse, kar prihaja v stik s svetom, po čemer vpliva zunaj človeka se nahajajoče na njegovo jedro. Jedro človeka imenujejo tudi „srce, dno duše, njegov zaklad, središče osebnosti in njeno žarišče“. Nekateri izraze uporablja tudi ljudstvo, kadar hoče izraziti globino duše; pravi namreč: ljubim te iz srca; iz dna duše. Srce je sedež absolutnega (resnično ali prividno absolutnega); ljubiti iz srca bi torej pomenilo predati nekomu vso dušo; da je nekdo vir vse njegove sreče. V srcu se izvrši srečanje z absolutnim; v njem se izmenja sebična ljubezen z nesebično (kadar gre za resnično ljubezen). Tako je izrazil svojo ljubezen do Gospoda sv. Pavel: „Živim, toda ne živim več jaz, v meni(!) živi Kristus.“ Srce je simbol vsega človeka, zlasti njegove najintimnejše sposobnosti, predati se komu. V tem smislu razumemo tudi Srce Jezusovo in Marijino. To se pravi, Jezusa in Marijo, kolikor se predajata ljudem.

Slično rabi globinska psihologija, pa tudi vsakdanje življenje in sv. pismo izraz „vsa duša“, „iz vse duše“, iz „vse njene moči“. Tudi Gospod govori tako, ko razlaga največjo zapoved. Ljubiti je treba Boga „iz vsega srca, iz vse duše“. Tako tudi, ko obsoja one, ki ljubijo Boga le s periferije, ki le na videz žive

krščansko: „To ljudstvo me časti le z ustnicami, njegovo srce(!) pa je daleč od mene.“ Ustnice so torej nekaj perifernega, površinskega. S tem ni rečeno, da človek ne sme častiti Boga z ustnicami; nikakor ne! Toda, če naj bo to češčenje Bogu všeč, mora izvirati iz srca. Periferija mora biti pod vplivom notranjosti, globine duše! Tako pravijo tudi psihologi.

Gospod pa govori tudi o zakladu. Zaklad je „v njivi zakopan“ (pravi Gospod); njiva je periferija in je le toliko vredna, v kolikor ima v sebi zaklad. In še drugod govori Gospod o zakladu; pravi: „kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce“. Tu pomenj „zaklad“ absolutno vrednost. Gospodov izraz „biser“ pomeni isto kot zaklad. Človek proda vse, da more kupiti zaklad in biser. Seveda misli Gospod tu primarno „nebeško kraljestvo“; toda nebeško kraljestvo ni izven človeka, marveč je v njem; si ga mora človek pridobiti in človeka usmerja in prešinja.

To naj zadošča; globina duše, njeno središče, njen zaklad, njen biser, njeno žarišče, je sedež absolutne vrednote, ki pa je Bog. Samo Bog je ona absolutna dobrina, ki da človeku mir, trdnost, pravo usmerjenost. Seveda ni vselej Bog v globini duše; ni vselej Bog zaklad in biser; zgodi se, da je kaka stvar nadomestila Boga in dobila znake absolutnega; kajti le absolutno, pa naj bo resnično ali prividno, obeta človeku mir. Razlika pa je velika; če je absolutna dobrina človeku Bog, tedaj je človek miren; če pa je kaka stvar, tedaj je nemiren, nesrečen; kajti malik, stvar, ki je zavzela mesto Boga v globini duše, ne more osrečiti in umiriti človeka. Tedaj „tvoje oko ni čisto“, človek gleda vse, kar ga obdaja, v drugi luči, kot jo zasluži. Človek se ne zmeni za to, kar je božjega, marveč hoče to, kar terja od njega malik. Zopet govori Klara Kern v tem smislu: „So duše, ki sicer gredo v cerkev, molijo, vrše dobra dela, pa jih kljub temu obdaja nekaka skorja (globinska psihologija bi rekla: predanost maliku, ki ga iz sebičnosti in samoljubja obožujejo. Op. pisca). Menijo, da je vse prav, kar delajo. Ne vprašajo, kaj želi Bog; vrše vse brez ljubezni in omamljajo svojo vest s tem, da na zunaj vestno opravljajo svoje dolžnosti.“ Te vrste ljudje hočejo veljati za kristjane, ne da bi ljubili Boga iz vse duše, iz vsega srca. Ga ne morejo ljubiti, ker je v globini duše malik, ki odloča in določa smer življenju.

Človek se mora v življenju odločiti ali za to, da ga vodi globina duše, ki je v njej Bog, oni vse osrečujoči Absolutum, ali pa periferija. Vedeti moramo, da malik ne more biti središče; kadar je malik v globini duše, kadar jo on usmerja, se srce ali žarišče osebnosti premakne k periferiji. Človek je v sebi neurejen.

Kakor hitro dobi periferija oblast nad človekom, ta ne gleda in ne presoja stvari, položaja, dogodkov pravilno, marveč enostransko; kakšno je njegovo gledanje in vrednotenje, je odvisno od malika. „Vaša sodba ni resnična,“ je dejal Kristus farizejem, ker jih ni vodil pri presojanju Bog in čast božja, marveč malik, njihov jaz. Zadnji razlog malika je namreč jaz. Od njega dobi malik svojo vrednost, ki je stvar sama iz sebe nima. Zato je njegova sodba lažniva, ker je njena, ki je stvar sama iz sebe nima. Zato je njegova sodba lažnjiva, ker je njegova notranjost lažnjiva.

4. Razvoj osebnosti

Ko smo si ogledali lastnosti osebnosti in se seznanili z njeno zgradbo, si sedaj odgovorimo na vprašanje, kako zori človek v osebnost. Mnogo je zadevne literature, toda nikjer nisem našel jasne slike o tem problemu. Dragocene misli so raztresene po najrazličnejših spisih in knjigah. Kot sem že omenil, so različni

tudi vidiki, pod katerimi pišejo o tem problemu. Tu bom skušal kolikor mogoče jasno in izčrpno, a le skicirano, podati pot k osebnosti.

Najprej pogledjmo, kaj si mora pridobiti človek, da je res zrela osebnost. Nato si bomo ogledali, kako to zorenje poteka.

A) Štirje osnovni odnosi osebnosti

Zrela osebnost, ki naj bo to, kar smo povedali v prejšnji točki, mora imeti pravilne štiri osnovne odnose: do Boga, do sebe, do bližnjega (in do družbe) ter do stvari, ki jo obdajajo. Včasih so dejali, da si mora pridobiti štiri glavne kreposti. Toda te niso tiste, ki jih navadno našteva moralka, ker te ne zajamejo vseh odnosov človeka.

a) Srečanje z Bogom ali odnos do Boga. „Jaz sem tvoj Bog!“ Prva božja zapoved je tista osnovna zapoved, ki je tudi temelj vsake osebnosti. Tu govori Bog človeku; ga kliče, ga opominja, da je ustvarjen od njega, zanj, po njegovi podobi. V njej je smisel človekovega življenja. „Ne imej tujih bogov poleg mene!“ Niti sebe, niti kake druge stvari, kajti nič te ne more odrešiti, nič osrečiti, kot le jaz. Ne varaj se! Vsi bogovi, ki jih imaš, so delo tvojih rok! Tako pravi psalmist. So laž, ker nimajo tega, kar jim pripisuješ in od česar si obetaš mir in srečo. Samo v meni prav spoznaš sebe in svojo vrednost; pa tudi vrednost ostalih stvari. Zato se mi predaj v veri. Jaz sem merilo vsemu, zadnji razlog in smoter vsega.

Osnova resnične osebnosti je vera v Boga, ki pa ni le to, kar običajno mislimo: „imeti za resnično, kar je Bog razodel“. Popolna vera v Boga je to in še posledice, ki jih izvajamo iz tega za vsakdanje življenje. Tako pravi Herman Gohde: „Verujem v Boga, pomeni: zame obstaja ta resničnost in v njej gledam vse ostalo in v njej dobi vse svojo vrednost, pomen in veličino. Če je Bog ta resničnost, vir in razlog mojih sodb in ravnanja, mojega življenja, potem imajo moje življenje in vse stvari le tisto vrednost, ki jo imajo glede na Boga.“

Najgloblji temelj prave osebnosti je živa vera, to je vera, ki prešinja vsega človeka, po kateri je Bog vzel v posest srce, globino duše, po kateri je Bog najdražji zaklad človeka. Če pa je tako, je naloga človeka, t. j. razumnega bitja, služiti Bogu in ga poveljevat.

b) Srečanje z bližnjim. Moj bližnji mi ni le poedinec, marveč tudi družba. Kaj je bližnji meni in kaj sem jaz njemu po božji volji? Tudi tu namreč ne velja moja sodba, moje gledanje, marveč sodba in volja božja. To velja za vsak odnos, tudi in zlasti za odnos med spoloma.

Kaj pravi Gospod glede tega v sv. pismu? Ko je sklenil ustvariti Adamu družico, je dejal: „Napravimo mu sodelavca,“ pomoč, „adiutorium“. Pomoč namesto Boga. „Naredim naj mu pomočnico, njemu primerno,“ kot bi hotel reči: dati mu hočem človeka, ki naj mu bo v pomoč namesto mene.

Pravilni odnos ali pravilno srečanje z bližnjim sloni na tem gledanju na bližnjega. Tako gleda Bog nanj. On je menj v pomoč namesto Boga in jaz naj mu bom v pomoč namesto Boga. Človek stoji človeku nasproti namesto Boga. V vsem in vselej. V zakonu, v prijateljstvu, v družini in družbi. To gledanje je odločilno v zreli osebnosti ter usmerja vse odnose človeka do sočloveka in do družbe.

c) Pravilni odnos do sebe. Najti sebe je danes važno. Najti se v sebeljubju, ne v samoljubju in sebičnosti, kar nikakor ni v korist lastni osebnosti. Na dnu vsakega psihičnega konflikta, vsake nevroze, napačnega zadržanja proti Bogu, stvarjem in sočloveku je zaljubljenost v samega sebe, narcizem, kot to imenujejo

psihologi. Tudi tisti, ki ne znajo o sebi nič dobrega povedati, ki se prezirajo in zaničujejo, niso našli pravega odnosa do sebe.

„Vsak človek je sebi najbližji,“ ni napačen aksiom. Prva in najvažnejša naloga vsakega človeka je, ljubiti sebe, rešiti sebe, sam se usposobiti služiti Bogu, kot on hoče. Mar ni izrazil Kristus te zapovedi, ko je dejal: „Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe.“ Ljubezen do sebe mora biti merilo ljubezni do bližnjega. Kako naj ljubi bližnjega, kdor zaničuje sebe? Kako naj hoče bližnjemu dobro, kdor sebi noče dobro? Kako naj vodi k Bogu bližnjega, kdor je sebe zanemaril?

Pravilni odnos do sebe, kot ga hoče Bog, je važna naloga zrele osebnosti.

d) Odnos do stvari. Prvo, kar moramo vedeti glede tega je, da je dal Bog stvari človeku v uporabo. In ta gre v dve smeri. Najprej naj človek te stvari spoznava, naj ob njih bogati svoje spoznanje (to najdemo že označeno v SZ, ki pravi, da je pripeljal Bog živali pred Adama, ki je dal vsaki ime, kot ji odgovarja), potem pa naj jih uporablja. Oboje le kot sredstvo, ne kot cilj; nobena stvar ne more človeka popolnoma osrečiti. Pravo srečanje s stvarmi in pravilni odnos do njih je torej mogoč le v Bogu in v božji luči. Vrednost stvari je od Boga, ne iz njih samih. Tako spoznanje stvari in njih uporaba ne sme človeku zapirati poti k Bogu in ga ovirati, da mu služi s svobodnim srcem. Tudi ne sme človek uporabljati stvari v svojo ali bližnjega škodo.

B) Kako zori krščanska osebnost

Človek je tako ustvarjen, da more uspevati in se razviti le v družbi; najprej v družini.

Ob rojstvu ima človek malo nagonov. V prvem času prevladuje slast, libido, in vsa doživetja in delovanja mladega človeka izvirajo iz nje. Govore o oralni fazi, v kateri prevladuje ono, kar zbuja ugodje potom ust; nato o analni fazi, v kateri prevladuje ono, kar zbuja ugodje, ker človek nekaj ima, kar more imenovati svoje. Otrok hoče vse, kar dobi, obdržati.

Vsaka nova življenjska faza zahteva odpoved prejšnji, kar nikakor ne gre brez težav in nevarnosti. Utegnejo se pojaviti duševne rane (trauma), ki morejo imeti za poznejše življenje usoden vpliv.

Nova življenjska faza stavi nove probleme, razvijejo se novi nagoni in nastopajo nove potrebe. Človek se mora spričo njih znajti, mora jih obvladati, da jih more mirno uživati. Zato se začne vsaka nova življenjska faza z nemiro, ki ga povzroče ti novi problemi, nove zahteve in prej nepoznani nagoni. Utegne se zgoditi, kot homo še videli, da človek ni goden za življenje v novi fazi, ker se še ni izluščil iz prejšnje, ni obvladal njenih problemov. Tak človek v razvoju k osebnosti zaostane in šepa vse življenje, če se mu ne posreči izluščiti se iz okov prejšnje življenjske faze. Več bo o tem pri govoru o nevarnostih in ovirah za razvoj osebnosti.

Ko se človek privadi novemu položaju in ga obvlada, se umiri; toda ne za dolgo; ta mir je le mir pred novim viharjem, ki ga prinese nova faza. Potek je isti kot prej, a z vedno novimi problemi in ovirami.

V otroških življenjskih fazah je važno, da otrok ne zadene na ovire in da brez posebne traume preide v novo življenjsko fazo. Žal je to tudi pri razumevajočih starših in najbolj urejenih družinskih razmerah v polni meri nemogoče. Tudi najbolj skrbno negovan otrok nese v novo fazo poškodbe iz prejšnjih faz. Večinoma so te poškodbe brez zlih posledic; če pa so zaradi izrednih doživetij

globoke, utegnejo pustiti tudi hude posledice. Koliko jih je nesamostojnih, koliko v stalnem podzavestnem strahu, ker so v zgodnji mladosti doživeli takšno ali drugačno zavozlanje.

Vsa otroška doba, ki ima več faz, vodi k izoblikovanju individua; proces imenujem (z razliko od Caruso-ja, Daim-a in drugih) **individuacijo**, zorenje v individuuum, izluščenje iz nedoločnega, brezindividualnega v individualno bitje. Je to neko zaokroženje v individuuum, ki se loči, izlušči iz skupnega. Toda do pubertete je individuacija le priprava na dokončno izluščenje, ki se izvrši šele v puberteti. Vsi pojavi v pubertetniku kažejo na to izluščenje. Šele v puberteti se zave mladi človek, da je poleg njega še nekdo drugi. Postane občutljiv; močno, kar preveč poudarja sebe, se postavlja, hoče nekaj veljati, čuti odpor in upor proti staršem, predstojnikom, je nezaupen, občutljiv in sprejemljiv za vplive, zapeljevanje itd. Silno nemiren je zlasti v začetku pubertete. Kot telo tako se razvija tudi njegova duševnost viharno. Le polagoma se umiri in pride do razumevanja sočloveka, v katerem vidi sebi enako bitje.

Zelo važno je za razvoj osebnosti prav v puberteti pomagati človeku pri tej preorientaciji (izraz bom pojasnil kasneje) in utrjenju, pomagati mu zavzeti pravilno stališče do vsega, kar je izven njega, da se ne zapre, marveč ostane odprt.

Kolike nevarnosti pa izvirajo prav v tej življenjski dobi za razvoj resnične osebnosti! Koliko jih je, ki šepajo vse življenje, bodisi v tej, bodisi v drugi točki. Naj omenim samo dve: avtoriteta, ki je ne prenesō niti kot zreli možje, tudi tam ne, kjer jim avtoriteta nič ne more; in spolnost (lastna in tuja), ki jim ostane „želo“ vse življenje; obtičali so in še tiče, čeprav že starčki, v puberteti.

Iz pubertete mora priti mladostnik, ki je odprt za stik, za odnos z bližnjim, ki zavzame pravilno stališče do Boga, do sebe, do družbe, do stvari, kot smo povedali zgoraj. Šele po puberteti, ko je individuacija končana, začne zorenje osebnosti, personalizacija (Jung imenuje zorenje individua in osebnosti individuacija, Caruso, Daim in drugi pa imenujejo vse to personalizacija). Pogoj nemotenega razvoja osebnosti je nemoteno in pravilno razvit individuuum s svojimi sposobnostmi in lastnostmi. Če tega ni, je pravičen razvoj osebnosti nemogoč. Da se kdaj to zgodi, je treba odstraniti ovire in spolniti potrebne pogoje (ki omogočajo pravilno srečanje, kot sem opisal zgoraj).

S puberteto razvoj ni končan, kot ni končano zavzemanje pravičnih odnosov. Zaokrožen individuuum, ki dozori v puberteti, zavest samega sebe, je pogoj pravičnega razvoja osebnosti. Pa tudi z dobo mladostnika, fanta in dekleta, mladega moža in žene, zrelega moža in žene ter starčka, razvoj osebnosti ni končan. Zoreti je treba in se razvijati vse naprej. Vsaka teh življenjskih dob ima svoje potrebe, svoje zahteve, svoje gledanje, svoje probleme, ki jih mora biti človek kos, sposoben zavzeti do vsakega in vselej primerno stališče. Če opazujemo odnose človeka v raznih dobah življenja do osnovnih dobrin, vidimo, da dobivajo v vsaki dobi svoj poseben pomen. Vsaka doba ima svojsko gledanje nanje.

Vzemimo za primer vero. Ta ni nekaj mrtvega, statičnega, marveč je polna dinamike in sposobna razviti se. Z vsako dobo življenja poedinca raste in pada; v vsaki dobi dobiva svoj poseben pomen in na poseben način vpliva na življenje človeka. Če se to ne zgodi, če se vera z razvojem človeka ne razvija in ga ne oblikuje, marveč ostane na prejšnji stopnji, je mrtva, brez vpliva in človek more obtičati v otroški dobi, kar zadeva vero. Zato je važno n. pr. vero vsaki življenjski stopnji primerno poglobljati, razvijati, krepiti.

(Se bo nadaljevalo.)

Cerkev v Jugoslaviji

Po knjigi A. Galter-A. Kindermann, Rotbuch der verfolgten Kirche,
priređil in prevedel Pavel Šupar, Avstrija

Katoliški tisk v Jugoslaviji*

Lov na katoliško knjigo se je v Jugoslaviji pričel takoj, ko so Titove čete „osvobodile“ mesta in vasi. Iz knjigarn in tiskarn so bili sistematično odstranjeni molitveniki, katekizmi in vzgojne knjige ne glede na to, če so bile med njimi umetniško opremljene knjige ali knjige za široke plasti ljudstva. Komunisti so iz sovraštva protj Rimu, kot zagrizenemu sovražniku, napovedali boj celo latinskim slovniciam. Tudi antikvariatska skladišča niso bila izvzeta. Komunisti so pobrali tudi slike, križe in druge devocionalije.

Kar zadeva tisk, se je pokazala Jugoslavija manj strpna kot katera koli druga dežela marksistične observance. V najkrajšem času je bil katoliški tisk popolnoma zatrt in to na podlagi uredbe, da je za vsako objavo potrebno vladno dovoljenje.

Mnoge katoliške izdaje pod raznimi pretvezami niso dobile dovoljenja za natisk, za nekatere pa niti odgovora ni bilo na prošnjo.

Dva ali trije katoliški listi — omejujemo se pri tem na Hrvaško — kjer je katoliški list leta 1939 dosegel 700.000 naklade — so izhajali sprva na slabem papirju v majhni nakladi in cenzurirani. Bili so izpostavljeni tisoč težavam zaradi OZNE. Država je kot edini dobavitelj papirja prepovedala izdajati ga za katoliški list.

Zaplemba tiskarn se je opravičila na ta način, da so bili vsi ravnatelji in uredniki obsojeni zaradi „kolaboracije“. („La Civiltà cattolica“, 1947, III, str. 561—572.)

Že 20. 9. 1945 je episkopat napisal: „Od sto časopisov (hrvaških in slovenskih), ki smo jih prej imeli, ni ostal niti eden.“

Iz razdalje desetih let moremo današnji položaj takole povzeti: Pred komunizmom je bilo v Jugoslaviji 152 katoliških listov, med njimi dnevniki, tedniki, mesečniki, revije in uradni listi itd. Bilo je temu primerno veliko založb in tiskarn, od katerih jih je bilo 24 večjega formata. Trenutno so vse tiskarne in založbe v rokah države. Vse izdaje, od župnijskih listov navzgor, so bile na ta ali oni način zatrte.

Nekaj časa so mogli izhajati listi „Verski list“ v Mariboru, „Oznanilo“ v Ljubljani, „Gore srca“ v Zagrebu. Vsi trije, čeprav že tako v zmanjšani nakladi, so morali prenehati izhajati. „Oznanilo“ je sprva izhajalo tedensko na štirih straneh na najslabšem papirju. Nato mu je bilo dovoljeno izhajati štirinajstdnevno na dveh straneh in v polovičnem formatu v 30.000 izvodih, ko bi se jih 500.000 lahko prodalo. 1952 je bilo izhajanje sploh ukinjeno.

* V „Omnes unum“, šte. 3, str. 92, je zaradi pomanjkanja prostora izostala opomba 13, ki spada k str. 90. ter se glasi: Maršal Tito se ni pomišljal 14. 9. 1951 v Mostarju izjaviti: „Jugoslavija ni socialistična dežela, ki misli vero z odredbami zatreti. Vere, ker je zasebna zadeva, ni mogoče uničiti po upravni poti. Duhovniki se morajo s svojimi verskimi zadevami ukvarjati, a od njih se zahteva, da se ne pečajo s politiko in da ne razširjajo religioznega fanatizma.“ „Borba“, 15. 9. 1951. Zadnja dva stavka imata za zapadna ušesa enoumen pomen, na kraju samem pomenita, da je prepovedano nasprotovati brezbožni propagandi.

Leta 1953 je bil katoliški tisk na najnižji stopnji. Ostala sta samo še „Vjestnik“ v Djakovem, mesečnik za duhovnike, in „Blagovest“ v Beogradu, ki pa sta imela oba velike težave pri tiskanju. V začetku leta 1953 je v Vipavi začel izhajati mesečnik „Družina“ na pol formata in na štirih straneh. Leta 1955 je list izhajal štirinajstdnevno in na osmih straneh. Uredništvo je v Ljubljani, Resljeva cesta 11/I, kjer ima sedež društvo narodnih duhovnikov, članov CMD.

Katoliški listi bi bili takoj zaplenjeni, če bi odgovarjali na obrekovanja, ki jih komunistični tisk sistematično širi.

Danes v Jugoslaviji praktično ni več mogoče tiskati knjig verske vsebine. Nekaterim inozemskim časnikarjem je maršal Tito 31. 8. 1951 izjavil: „Cerkve razpolagajo pri nas s časopisj in izdajajo brošure in knjige. Morda ne v istem številu kot nekdanj, ker nam manjka papirja, ki ga moramo drago plačevati. A kljub temu imajo svoje časopise, knjige in brošure in šole, v katerih vzgajajo svoje duhovnike.“

Edina knjiga verske vsebine, ki je doslej mogla biti tiskana — a samo v 10.000 izvodih — in samo v Sloveniji naprodaj — je bila sv. pismo nove zaveze. Duhovniki, ki so člani CMD, ki ga komunistična vlada podpira, imajo list „Nova pot“. Ta list je propagandno orodje in je podobno kot „Organizacijski vestnik“ politični list režima za duhovnike in ne prinaša zgolj verske vsebine.

Vzgojni zavodi v jugoslovanski Ljudski republiki

(Marsikaj je danes nekoliko drugače. Kljub temu prinašam dobesedni prevod.)

Ko je 1945 prišla komunistična vlada na oblast, si je predvsem prizadevala, da bi ustvarila nov šolski sistem, ki je imel nalogo zabrisati vsak spomin na preteklost. Vsa šolska vzgoja je bila usmerjena v razširjenje marksističnega nauka in zaupana učiteljem, od katerih je stranka pričakovala več revolucionarnega navdušenja kot vzgojnega znanja.

Po čl. 38 ustave od 31. 1. 1946 pripadajo šole državi. Ta člen je prišel nespremenjen v novo ustavo 23. 1. 1953. Zasebne šole more otvoriti samo poseben zakon. Njihovo delovanje je podrejeno državni kontroli. Osnovnošolski pouk je brezplačen in obvezen. Šola je ločena od Cerkve.

Ker spada šola k državi, ta določa navodila, po katerih se poučuje in vzgaja. Šola mora v prvi vrsti iz učenca napraviti socialističnega državljana, ki je popolnoma prežet materialističnih načel. Učenje teh načel omogoča učiteljem, da zgrade v učencih trden svetovni nazor, ki jih odtegne vplivu duhovnikov in raznim meščanskim ideologijam. (1)

Nikogar ne more presenečati, če je iz take šole verouk, posebno katoliški, izločen.

V Bosni in Hercegovini, kjer je samo tretjina katoličanov, so oblasti verouk preganjale celo v cerkvah, ker so bile v tem primeru „protiustavno“ spremenjene v „zasebne šole“. Isto velja za Črno goro.

Odredba Republike Slovenije je 31. 7. 1951 grozila z enako strogostjo.

Na Hrvaškem, kjer je večina katoliška, so oblasti dopuščale, da so duhovniki v malih mestih poučevali v šolah, a ne med šolskim časom in le tedaj, če so starši pisмено in izrecno za to prosili, pozneje je ljudski svet za vzgojo in kulturo Ljudske republike Hrvaške z dekretom 31. 1. 1951 verouk v šolskih prostorih prepovedal. Prav tako je prepovedano — tako dostavlja dekret — zbirati šoloobvezne

otroke v župnem uradu in župniščih ali zasebnih stanovanjih zaradi verouka in drugega učnega oziroma vzgojnega delovanja.

Čeprav se v nekaterih krajih verouk še poučuje, ta načelno ni obvezen. Dovoljen je le v ljudskih šolah in nižjih srednjih šolah. V prvih štirih letih določajo o verouku starši, v višjih razredih ljudskih šol in ostalih šolah odločajo učenci sami. Ta svoboda je v resnici smešna. Komunistična partija jo inscenira, da prikazuje videz verske svobode v Jugoslaviji. Praktično ima uradni aparat vse mogoče ovire, da staršem preprečuje, da za svoje otroke ne zahtevajo verouka. Prijavni termin je navadno določen za en dan; prošnje po zamujenem terminu se ne upoštevajo. Prošnje se izredno strogo presojuje; vsaka formalna napaka zadostuje, da je prošnja neveljavna. (2) Šolske oblasti store vse, da potisnejo reševanje prošenj na minimum. Pogosto se učencem priporoča, naj šolo pred veroučno uro zapuste, ali pa se prirejajo med veroukom sprehodi in zabave. V splošnem je verouk nastavljen vedno na robu urnika. S tem je na šolah s popoldanskim poukom vsaj pozimi verouk nemogoč, ker morajo biti otroci o mraku doma. V šolah z dopoldanskim poukom so veroučne ure nastavljene popoldne, da so otroci prisiljeni, če se hočejo verouka udeleževati, napraviti dvakrat pot v šolo.

Duhovniki, ki so dobili pravico poučevati verouk, morajo prošnjo vložiti v trojnem izvodu: eno za komunistični krajevni odbor, drugo za okrožni odbor in tretjo za pokrajinski odbor. Če se po dolgem birokratskem postopku dovoljenje podeli, ostanejo od šolskega leta za pouk kvečjemu še trije meseci po eno uro na teden. To se pravi, da pride na leto največ osem do devet ur verouka na vrsto.

Tako je moglo na Hrvaškem n. pr. v šolskem letu 1949/50 komaj 30.000 od približno 350.000 učencev imeti nekaj skromnega verouka.

Da bi se takim neprilikam izognili, so poskušali duhovniki uvesti verouk v cerkvah. Komunistična vlada je takoj nastopila z omenjenimi odredbami. Kar verouk še bolj otežkoča, je popolno pomanjkanje potrebnih učbenikov.

Vsi katoliški vzgojni zavodi so bili ukinjeni. Poslopja so podržavljena in služijo komunističnim namenom.

Omenjena nota papeškega državnega tajništva 1. 11. 1952 je opisala položaj takole: „Vsi vzgojni zavodi katoliške Cerkve — ki jih je bilo na stotine — 3 gojenci na desetisoče — so bili ukinjeni. V vseh državnih šolah vseh vrst je verouk odpravljen, brezboštvo pa obvezni predmet. Mnogi vzgojitelji, ki materializma niso učili in prakticirali, so bili iz šol odstranjeni, enako so bli mnogi učenci, ker so hodili v cerkev, ovađeni.“ (3)

V navedeni spomenici jugoslovanskega episkopata na Tita se o verouku glasi: „Duhovnikom je bilo poučevanje verouka ne samo v šolah, ampak tudi v hišah in cerkvah prepovedano in celo priprava na prvo obhajilo. Zaradi prekrška teh prepovedi so mnogi duhovniki imeli sitnosti in bili obsojeni na denarno globo ali ječo.“

O p o m b e :

(1) Tako Milovan Djilas, eden prvih teoretikov jugoslovanskega komunizma. V „L'Ecole nouvelle, discussions pour les problèmes de l'école“, Zv. II, str. 7. 1950. Na VI. partijskem kongresu je podal Tito, potem ko se je pritožil nad izsledki komunistične vzgoje med visokošolci, bodoči delavni program na ta-le način: „... Treba je izdati potrebne ukrepe za vzgojo mladine na srednjih šolah, da nastane prej ali slej resnična socialistična inteligenca. Čim prej iztrebimo iz vrst naše inteligence razne tuje predstave, tem prej bomo prišli do zanesljive opore, da bomo izgradnjo naše socialistične družbe privedli do dobrega zaključka.“

(2) V splošnem grede stvari tako-le: V začetku šolskega leta se učencem objavi, da v prihodnjih dneh oni starši, ki hočejo verouk, pisмено vložijo prijavo. Pri tem se vedno dostavlja: Bomo videli, koliko je še reakcionarnih staršev, ki zahtevajo, da njihovi starši poslušajo bajke duhovnikov in kdo od vas je še tako neumen, da zapravlja čas s katekizmom. Tisti, ki se verouka ne bodo udeleževali, bodo igrali nogomet ali napravili kak sprehod.

(3) V potrdilo navedenega naj zadostuje nekaj navedb iz komunističnih časopisov: Mnogi učenci so bili iz srednjih šol izključeni zaradi verskih prekrškov, to se pravi zaradi izostanka od pouka v božičnih praznikih. Pr. „Vjestnik“, 21. 2. 1952.

Nacionalni kongres ljudskošolskih in srednješolskih učiteljev junija 1951 je sklenil boj zoper verske in mistične predsodke pojačiti. Prim. „Politika“, 12. 6. 1951.

Tudi učbeniki, celo ljudskošolski, govore z zaničevanjem o veri kot „misti-fikacijskem sredstvu“. Prim. „Testi di storia per la scuola per l'anno scolastico 1950“, str. 17—18. Tipografia cittadina, Pola.

Veliko člankov zahteva, da je treba „klerikalno vzgojo“ iz šol pregnati in skrbeti za „čistost učne snovi“. „Vjesnik“, 25. 4. 1952; „Naši razgledi“, 30. 10. 1952, članek: Moralna vzgoja od Marike Dekleve; „Riješki list“, 20. 2. 1952; „Zasavski vestnik“, 3. 4. 1952. K temu: različni članki z navedenimi viri, ki jih je priobčil Cavallo v „La Civiltà cattolica“, 1952 (II, str. 135—149 in V. str. 135—150; 531—546; 627—639).

„Borba“, 10. 3. 1952, je grajala učitelje, ki hodijo v cerkev. Vprašuje se, kako je mogoče, da kdo izpolnjuje verske dolžnosti in pri tem poučuje marksizem, postanek človeka itd.

Semenišča in duhovne ustanove

Vodstvo in obstoj semenišč, ki so za vzgojo duhovnikov tako potrebna, imata mnogo težav. Osem semenišč je bilo ukinjenih; poslopja tistih, ki so še odprta, so delno zasedena. Tako je v semeniščih v Zagrebu, Ljubljani in Splitu. Semenišča, ki še obstajajo, so izpostavljena sitnostim in so v težkem gospodarskem položaju ne samo zaradi zaplembe cerkvene imovine, ampak tudi zato, ker je praktično nemogoče zbirati darove vernikov v denarju in živilih ali dobivati pomoč pri inozemskih katoličanih.

Zaradi zasedenosti ali zaplembe so bila ukinjena deška semenišča v Mariboru, Ljubljani, Senju, Skoplju, Subotici in Sarajevu (Travniku). V vsej Sloveniji ni nobenega deškega semenišča, ker se zavod v Vipavi v apostolski administraturi Nova Gorica ne more prištevat v to kategorijo. (1) Prav tako ni nobenega deškega semenišča v Črni gori, Bosni in Hercegovini, v Vojvodini in Macedoniji. Za Hrvaško je predsednik svetea za civilizacijo in kulturo, dr. Miloš Žanko, z okrožnico od 31. 1. 1952 odredil, da vsi dečki pod 15. letom obiskujejo državno šolo, ker se — kot znano — poučuje marksizem. Iz tega razloga za prve štiri razrede v deških semeniščih ni gojencev.(2)

Povzemamo: Od 18 deških in bogoslovskih semenišč, v katerih so se vzgajali svetni duhovniki, jih je ostalo devet. Sprejeti morejo biti le učenci nad 15 let, to se pravi taki, ki so prebili osem let v državnih šolah, ki so prava „semenišča“ brezboštva.(3) Omenjeno število je še manjše, ker je bilo deško semenišče na Reki 1955 ukinjeno in bogoslovje v Splitu 1956 po izreku sodišča za osem let zaprto. („Politika“, 2. 8. 1956).

Konec avgusta 1956 so bila jugoslovanska bogoslovja reducirana na štiri: Zagreb, Ljubljana, Djakovo in Križevci.

Redovniki so imeli 20 noviciatov, 22 šol za lastni naraščaj, 11 zavodov in 9 bogoslovij. Redovne sestre so imele 65 srednjih šol s 5044 in 86 ljudskih šol

s 16.405 učenkami, 142 zavetišč z 8296 otroki; 41 konviktov z 2378 dijaki. Od tega ni ostalo nič razen 9 od 42 noviciatov in redovnih šol za naraščaj. Sodni pravdo-rek v Splitu je odredil, da se tamošnja škofijska gimnazija in gimnazija fran-čiškanov zapreta za pet let. („Politika“, 2. 8. 1956.)

Škofje so pisali v spomenici na maršala Tita: „Trebaja je pripomniti ukinitve vseh katoliških šol na našem državnem področju. Cela vrsta srednjih šol, huma-nističnih ustanov, trgovskih šol, učiteljišč, umetniških in obrtnih šol, osnovnih in ljudskih šol ter vrtcev je bila z eno potezo peresa ukinjena. Poslopja so bila zaplenjena.“

O p o m b e :

(1) Zavod je bil oktobra 1953 v času napetosti med Italijo in Jugoslavijo zaseden in ne več vrnjen — vsaj o kaki vrnitvi ni bilo nič objavljeno.

(2) Tako omenjena nota državnega tajnika 1. 11. 1952.

(3) O brezboštvo v Jugoslaviji se v omenjeni spomenici na maršala Tita glasi: „Obstaja tudi boleče vprašanje uradnega brezbožnega pouka v šolah in javnem življenju. Brezboštvo je vera vladnega sistema. Brezboštvo se razširja v vseh državnih šolah, v predavanjih in tisku. Za gimnazijske učitelje obstaja formalna prepoved hoditi v cerkev. Učne osebe, ki drugače ravnaajo, se odstavljajo. Pripadnost h katoliški veri se pojmuje kot največja napaka funkcionarja. Častniki jugoslovanske armade nimajo možnosti, da bi dali svoje otroke krstiti.“

Katoliška društva in karitativne ustanove

Odkar vlada komunistična diktatura je z vladno odredbo vsako nedovoljeno sestajanje prepovedano. Po tem odloku je bilo celo cerkvenim pevskim zborom prepovedano imeti pevske vaje v cerkvi. Katoliške organizacije so škofje sami razpustili, ko se je izvedelo, da je dobila OZNA povelje sestaviti seznam članstva.

Mnogi vodilni člani KA so izgubili državno službo ali bili brezplačno upo-kojeni. Drugi so bili z duhovniki vred zaprti in obsojeni; nekateri na denarno globo, drugi na prisilno delo, ječo ali zaplembo premoženja.

Tudi karitativne ustanove je v Jugoslaviji prevzel komunistični totalita-rizem Na nobenem področju ne sme biti tekmeča. Danes ni nobene sirotišnice ali starostnega doma, ki bi ga vodili katoličani; to se pravi, da so komunisti zatrli kakih sto ustanov. Ko so jih vladni komisarji prevzeli, je bilo nad 5000 oskrbo-vancev odslovljenih. Da bi to nečloveško ravnanje s toliko nesrečnim ljudmi pred javnostjo upravičili, so uprizorili celo obrekovalno vojsko zoper katoliške kari-tativne ustanove. Umazane karikature so kazale n. pr. redovne sestre iz Ljub-ljane, kako mučijo otroke, ki so jim bili zaupani; druge sestre so bile obtožene, da so prete pale partizanske otroke in jih pustile stradati. Ob drugi priliki so trdili, da so bili otroci v sirotišnicah prisiljeni stopiti v duhovski stan.

Cerkve

Spomenica jugoslovanskih škofov decembra 1952 navaja: „Res je, da so cerkve še odprte; a nekatere n. pr. trapistovska v Delibašinem selu pri Banja-luki, so bile kljub umetniški pomembnosti za določen čas spremenjene v žitna skladišča ali skladišča za poljedelsko orodje. Monumentalna cerkev sv. Jožefa v Ljubljani je bila katoličanom vzeta in izročena starokatoličanom, ki imajo v mestu zelo malo privržencev. Pozneje je bila spremenjena v filmski studio.

(Knjiga imenuje cerkev sv. Jožefa umetniški biser. To ne bo držalo. Umetniški biser je križanska cerkev, ki je bila katoličanom odvzeta in pozneje izročena starokatoličanom.)

Križi in svete podobe na javnih potih in cestah so bile odstranjene, ne da bi bilo mogoče povzročitelje te profanacije odkriti. Podobno se je zgodilo s kapelami in znamenji v Sloveniji in drugih deželah. Velika in lepa cerkev presvetega Održenika na Reki je bila v začetku novembra 1949 neko noč podminirana in s tem občutno poškodovana. Na podoben način je bila demolirana karmeličanska cerkev na Selu pri Ljubljani. (Opomba: Cerkev je bila zaradi razširjene ceste in povečanega prometa sploh odstranjena.) Enako čudovito lepa kapela na gori Kalvariji pri Reki. Po naših informacijah je bilo v Banatu porušenih več cerkva. Mnoge javne cerkve, ki so spadale k sestriškim redovnim hišam, so bile nasilno zaprte. Cerkev Naše ljube Gospe na Ptujski gori, zelo obiskana božja pot v mariborski škofiji, je bila proti volji cerkvenih predstojnikov spremenjena v muzej.

Civilne oblasti ne dajo nobenega dovoljenja za gradnjo novih cerkva. Dovoljenje ni bilo dano v Osjeku, Biroljku pri Sinju, Novem selu pri Rakovici in na mnogih drugih krajih. Dovoljenje za popravo starih je izredno težko dobiti.“

Cerkev je poleg tega utrpela neizmerno škodo z razlastitvijo mnogih samostanov, verskih šol, župnišč, cerkvenih hiš itd.

Sprva — a samo začasno — sta bili za cerkvene potrebe dani na razpolago ena ali dve sobi, dočim je bil ostali del poslopja spremenjen v uradne prostore za policijo in urade za komunistične organizacije.

Največji obseg je imela zaplemba cerkvenih posestev v Bosni in Hercegovini. Če bi imeli vse statistične podatke za zaplenjena ali razlašena cerkvena poslopja, bi videli, da gre za vrednost več milijard dinarjev. Te udarce je prejela Cerkev s prav posebnim namenom, da bi njeno delo praktično onemogočili ali vsaj skrajno otežkočili.

O župnih arhivih pravi omenjena spomenica: „Krstne, mrliške in poročne matice so bile cerkvi 1946 odvzete. Državne oblasti so si prisvajale kontrolirati knjige, ki so bile po 9. 5. 1946 za notranjo porabo ponovno uvedene. Stare župnijske matice Cerkvi niso bile vrnjene, čeprav je bilo obljubljeno, da se bo to najkasneje do 1951 zgodilo.“

Preganjanje duhovnikov in hierarhije

Režim je sprva poskušal duhovnike pridobiti za „sodelovanje“. S tem se nameravajo — tako se je zagotavljalo — odstraniti ovire, ki obema strankama otežujejo izvajanje njunih nalog. V resnici naj bi pa duhovniki postali orodje za utrjevanje komunizma.

Temu namenu so služile — kot znano — needinosti med duhovniki. Tako so komunistični oblastniki poskušali in še poskušajo tudi v Jugoslaviji zanesti nasprotje med višjo in nižjo duhovščino: izraz je v smislu razrednega boja istoznačen z izkoriščevalci in izkoriščanci.

Zoper duhovniško strnjenost je morala partija kmalu uporabiti drugo orožje. Komunisti so poskušali ljudstvo prepričati, da ima odpor duhovnikov zoper režim zgolj materialne vzroke, posebno zaradi agrarne reforme, katere se Cerkev kot kapitalistična ustanova na vso moč otepa. Izdani so bili različni ukrepi zoper duhovnike. V nekaterih krajih duhovnik ni dobil živilskih in oblačilnih kart, ki

so bile v Jugoslaviji do jeseni 1951 v veljavi. Brez posebnega dovoljenja oblasti ni bilo mogoče izvesti nobene nabirke za cerkev in cerkvene namene. Popolnoma prepovedano je bilo nabiranje milodarov beraškim redovom. Duhovniki so bili poleg tega vedno na milost in nemilost izročeni policiji in v organiziranih napadih brez zaščite.

1945 je bil izdan ukrep, po katerem je bil vsak duhovnik dolžan zaprositi za „obratno dovoljenje za izvrševanje dušnega pastirstva“. Samo v Sloveniji kakih sto duhovnikov ni dobilo dovoljenja, medtem ko so morali drugi zelo dolgo nanj čakati.

Meseca junija in julija je bilo zaprtih mnogo duhovnikov in katoliških laikov. Na podlagi obtožbe sodelovanja s prejšnjimi vladami so prišli pred vojaška sodišča in bili v mnogih primerih na smrt obsojeni.

Proti duhovnikom so bile naperjene najbolj neverjetne obtožbe. V glavnem pa je šlo vedno za to, da bi bili označeni kot sovražniki ljudstva, fašisti, reacionarji in izdajalci. V očeh tožnikov so bili vsi, ki niso simpatizirali s komunizmom, izvržki ljudstva in njegovi izdajalci.

Katoliški škofje so to krvavo preganjanje ožigosali v pastirskem pismu 20. 9. 1945. V njem se glede na zatiranje duhovnikov in sodno prakso glasi: „Strašna usoda mnogih duhovnikov nas boli in nam daje misliti. Že med vojsko jih je veliko padlo; ne v bojih in vojskovanju, ampak po obsodbi civilnih in vojaških oblasti. A tudi po končanih vojnih dejanjih smrtne obsodbe med katoliškimi duhovniki niso prenehale.

Izgube znašajo danes — po naših podatkih — 243 mrtvih, 169 jetnikov v ječah in koncentracijskih taboriščih, 89 pogrešanih; skupaj 501 žrtev.

K temu se prišteva še umor 19 bogoslovcev, treh redovnih bratov-laikov in štirih redovnih sester.

Takega števila ne pozna zgodovina balkanskih dežel več stoletij. Najbolj boleče za vse te in za stotine ter tisoče drugih pa je to, da jim ni bilo dovoljeno (kar v civiliziranih deželah tudi najhujšim zločincem ni zabranjeno) v zadnji uri prejeti verska tolažila.

Sodišča, ki so obsodbe izrekla, so postopala sumarično. Obtožencem v večini primerov do začetka razprave obtožnica ni bila znana. Proti naravi sodnega postopka jim je bil zagovor zabranjen, to se pravj možnost, da bi navedli priče in dobili v pomoč odvetnika.“

21. 8. 1945 je bil v Ljubljani otvorjen proces v odsotnosti zoper mons. Gregorija Rožmana zaradi „kolaboracije“. Zaključen je bil 28. 8. z obsodbo nadpastirja na 18 mesecev ječe, izgubo državljanskih pravic na 10 let in zaplembo vsega imetja. (Zdi se, da ni točno. Ne 18 mesecev ječe, marveč 18 let prisilnega dela je sodišče prisodilo škofu.)

Takoj po vkorakanju komunistov v Zagreb je izginil na misteriozen način mons. Jožef Carević, poprej škof v Dubrovniku. Nekaj časa pozneje so našli kmetje na dnu nekega vodnjaka več preperelih trupel. Iz ostankov oblek so domnevali, da je bil med njimi tudi omenjeni škof.

15. 5. 1945 je bil zaprt mons. Ivan Šimrak, škof v Krlževcih za katoličane bizantinskega obreda, na podlagi obtožbe, da je nasprotoval osvobodilnemu gibanju in komunističnim silam. 28. 6. je bil obsojen na smrt. V dveh mesecih ječe so ga tako obdelovali, da je neozdravljivo obolel. Nekaj mesecev po prevozu v bolnišnico v Zagreb je umrl. (Se bo nadaljevalo.)

JUGOSLAVIJA

Srebrni škofovski jubilej kardinala dr. Alojzija Stepinca, zagrebškega nadškofa. Rodil se je 8. maja 1898 v Krasiciu. Kot nadarjenega kmečkega sina so ga zgledni kmečki starši poslali v srednjo šolo. Kot mlad fant se je proti koncu prve svetovne vojne udeležil bitke na solunski fronti. Leta 1919 je začel s študijem agronomije na zagrebškem vseučilišču. Vrnil se je domov ter tri leta kmetoval doma, dokler ni v njegovi duši dozorel duhovniški poklic. Njegova zgledna mati je zanj molila in se postila. Leta 1924 je odšel študirat na papeško gregorijansko univerzo v Rim; bil je gojenec v Germaniku. Ob koncu oktobra, 26. oktobra 1930, na praznik Kristusa Kralja, je prejel mašniško posvečenje ter opravil prvo daritev v baziliki Marije Snežne v Rimu. Po dobrih treh letih duhovništva je bil kot tajnik zagrebške nadškofijske kurije meseca maja 1934 imenovan za zagrebškega pomožnega škofa s pravico nasledstva. 7. decembra 1934 pa je zagrebški nadškof dr. Ante Bauer umrl in 36 let stari škof Stepinac je postal takoj zagrebški nadškof. Nadškof je izklesana asketična osebnost. Z vsemi močmi se je trudil za blagor duš svoje velike nadškofije; kot predsednik škofovskih konferenc pa je vplival tudi na versko življenje po drugih jugoslovanskih škofijah. Med drugo svetovno vojno je storil ogromno dobrega. Tudi marsikateri slovenski duhovnik, ki so jih Nemci takoj leta 1941 pregnali toliko v Srbijo oz. na Hrvaško, je bil deležen njegove dobrote. Odločno je po drugi svetovni vojni nastopil proti Titovemu brezbožnemu komunističnemu režimu, ki je hotel uničiti svete pravice in delo Cerkve v Jugoslaviji. Meseca septembra 1946 ga je Titova oblast zaprla ter že 11. oktobra obsodila na šestnajst let ječe. Popolnoma krivično kazen je najprej prestal v Lepoglavi, leta 1951 pa so mu določili župnišče v rojst-

nem kraju Krasiciu za prisilno bivališče, od koder se ne sme ganiti. 13. januarja 1953 ga je pokojni papež Pij XII. zaradi njegove apostolske gorečnosti in krščanske odločnosti imenoval za kardinala. Preteklo leto meseca maja je obhajal svojo šestdesetletnico. V ječi in prisilnem bivališču je zgledni nadškof veliko premolil, premišljeval, preučeval sv. pismo in prevajal asketična dela. Zadnja leta je precej bolehal. Takoj po nastopu svoje najvišje pastirske službe mu je sv. oče Janez XXIII. poslal poseben pozdrav in blagoslov, za srebrni škofovski jubilej pa mu je 24. junija 1959 — prav ob pet in dvajsetletnici škofovskega posvečenja — poslal krasno tolažilno pismo, kjer pravi, naj bo možato pogumen, ker je to stisko doživel ne zaradi krivde, marveč zaradi kreposti, ter dodaja, da je bolje sprejemati krivice kakor jih pa delati (nam melius est subire quam inferre iniustitias); papež moli in želi, naj bi to, kar nadškof in kardinal, deležen Kristusovega križa, seje, povzročalo v njegovem srcu radost, ker lahko upa na bogato žetev in obilne sadove. Tudi Osservatore Romano se je kardinala spomnil 24. junija 1959 s posebnim člankom. Ko se spominjamo dveh škofovskih jubilejev: 25-letnice škofovskega imenovanja in posvečenja nadškofa in kardinala dr. Alojzija Stepinca ter 30-letnice škofovskega imenovanja in posvečenja svojega dragega škofa dr. Gregorija Rožmana, sklenimo, da bomo hodili po poti njune popolne zvestobe sv. katoliški Cerkvi.

Msgr. dr. Mihael Toroš, je 18. julija 1959 na Mirenskem gradu slavil zlato mašo. V mašnika ga je posvetil goriški nadškof dr. Frančišek Borgia Sedej. Po kratki službi v Dornberku je šel študirat v Rim cerkveno pravo. Opravljal je važne službe na škofiji v Gorici ter v bogoslovju poučeval cerkveno pravo. Ker mons. dr. Franc Močnik ni mogel vršiti dolžnosti apostolskega admini-

stratorja za jugoslovanski del goriške nadškofije, je sveta stolica na to mesto imenovala mons. dr. M. Toroša. Kasneje je postal tudi administrator slovenskega dela tržaško-koperske škofije.

G. Matevž Weis je 19. julija 1959 obhajal v Žalcu v Savinjski dolini zlato mašo. Doma je na Koroškem. Do plebiscita je deloval v Pokrčah, potem pa v labotski škofiji.

Dr. Anton Čepon obhaja letos štiri-desetletnico mašništva. Po novi maši je šel na Dunaj študirat klasične jezike, na ljubljanski filozofski fakulteti pa je napravil doktorat. Do konca druge svetovne vojne je deloval kot profesor v škofovih zavodih v št. Vidu oz. med drugo svetovno vojno v Baragovem semenišču, kamor so se škofovi zavodi preselili, ko so Nemci zavode v št. Vidu zaplenili. Po drugi svetovni vojni je bil nekaj časa spiritual v ljubljanskem semenišču, kjer se je izkazal zelo načelnega in značajnega. Zato mu je komunistična oblast preprečila nadaljne delo v semenišču. Več let je bil potem vikar v ljubljanski stolnici; po smrti prelata J. Volca pa je postal kanonik.

Srebrnomašniki ljubljanske škofije. Iz zadnjega letnika so bili pred 25 leti dne 8. julija 1934 posvečeni tile gospodje: **Dolšina Janez**, ki deluje sedaj v Združenih državah; **dr. Jenko Janez**, ki je bil najprej prefekt v škofovih zavodih, potem profesor za verouk na bežigrajski gimnaziji v Ljubljani, potem pa je šel na prošnjo mons. dr. Josipa Ujčiča v beograjsko nadškofijo, kjer je vršil važne službe; že več let je generalni vikar beograjske nadškofije, hkrati pa urednik „Blagovesti“ (kot načelno jasen duhovnik je vreden vsega spoštovanja; dlje časa je bil tudi v ječi); **Oblak Janko**, ki je služboval kot kaplan v Selcih nad škofjo Loko, kot kapiteljski vikar v Novem mestu, po drugi svetovni vojni pa je prišel za župnika v št. Jošt nad Vrhniko, kjer je meseca julija obhajal srebrno mašo; **Orehar Anton**, ki sedaj deluje med Slovenci v Argentini; **Preželje Ivan** ki je bil kaplan v več krajih,

sedaj je pa župnik v Leskovcu; **dr. Premrov Jože**, ki je bil dlje časa katehet, sedaj pa je urednik skromnega verskega lista „Družina“.

Iz predzadnjega letnika pa so isti dan prejel mašniško posvečenje: **Karel Babnik**, ki je bil najprej kaplan v Stari Loki, med drugo svetovno vojno pa deloval na Primorskem, po drugi svetovni vojni je bil nekaj časa za župnika v Ljubnem, sedaj pa je na Homecu; **dr. Ludovik Čepon**, **dr. Milan Kopušar**, **dr. Anton Stopar**, **Avguštin Žavbi**; vsi zadnji štirje vrše duhovniško službo v Združenih državah.

Novomašniki ljubljanske škofije: Na praznik sv. Petra in Pavla 1959 je gospod škof Vovk, apostolski administrator ljubljanske škofije, posvetil tele diakone: **Vinka Čampa** iz Sodražice, **Antona Hostnika** iz Šmartna pri Litiji, **Janeza Korkalja** iz Poljan nad škofjo Loko, **Antona Kotarja** iz št. Ruperta na Dolenjskem, **Jožefa Perčiča** iz Kranja. Vsi bodo še eno leto nadaljevali bogoslovne študije, ob nedeljah pa hodijo maševat in pridigati po župnijah.

Trije novomašniki labotske škofije: **Anton Petek** iz župnije Sv. Marjete niže Ptuja, **Jože Podjavoršek** iz župnije Sv. Florijana v Doliču, **Vinko Rančigaj** iz župnije Šmartno ob Paki.

Novomašniki dveh apostolskih administratoratov: jugoslovanskega dela goriške nadškofije in slovenskega dela tržaško-koperske škofije, kolikor jo je pod Jugoslavijo: **Joško Berce**, ki je pal novo mašo v Dornberku, pridigal mu je g. Drolc iz Breginja, pevski zbor je vodil novomašnikov stric **Viktor Berce** iz Ilirske Bistrice. **Boris Čibej** je slovesno novo mašo obhajal v Vrabčah. **Milan Prelec** pa je novomašno gloriozo zapel v Rodiku, med Divačo in Kozino.

V ljubljanski škofiji živi in deluje: 325 svetnih duhovnikov. Do 30 let starih je 24, med 30 in 40 let jih je 29, med 40 in 50 jih je 80, med 50 in 60 jih je 58, med 60 in 70 jih je 66, med 70 in 80 jih je 42, med 80 in 90 pa 25, dr.

Gregorij Pečjak pa ima že čez 90 let. Povprečna starost svetnih duhovnikov ljubljanske škofije je 55 let; nad 60 let starih je 134, skoraj polovica. Molimo za večje število duhovniških poklicev!

Ker letos v semenišču v Ljubljani pre-
zidavajo in popravljajo, se bodo duhovne
vaje za duhovnike vršile v frančiškans-
kem samostanu na Sveti gori nad Sol-
kanom. Napovedanih je sedem tečajev;
v vsak tečaj je mogoče sprejeti 25 du-
hovnikov.

Od januarja do srede julija je bilo
sodno kaznovanih 9 svetnih in redovni-
ških duhovnikov, 20 jih je v preiskavi;
vsi so iz ljubljanske škofije. Ordinarij je
duhovnike opozoril, naj bodo previdni.

Župnik Janez Sladič iz Smarja je v
zaporu. Nadomestuje ga g. Vinko Toš.

Župnik Stanko Jeglič iz Preddvora pri
Kranju je že vsaj tretjič moral v zapore;
sedaj so ga obsodili na eno leto; med
vzroki sta tudi tale dva: otroke je opo-
zarjal na nedeljsko dolžnost glede sv.
maše in učil je, da je zakon, ki ga kato-
liška ženina in nevesta skleneta le pred
civilno oblastjo, navadno priležništvo.

V Novi Gorici je bil obsojen na 5
mesecev zapora g. Albert Metlikovec,
župnik v Šempetru pri Gorici, ker za
veliko noč ni hotel blagosloviti hiše, v
kateri živita le civilno poročena zakonca.
Pritožil se je na prizivno sodišče v
Ljubljano.

G. Ivan Gostiša, župnijski upravitelj
v Zaplani, je bil zaradi bolezni razrešen
službe; župnijo sedaj upravlja vrhniški
dekan.

G. Janez Jalen je po smrti g. Špen-
dala, ki je umrl kot begunec v Capui, v
Italiji, postal župnik v Ljubnem.

G. Matija Šemrl, župni upravitelj na
Javoru pod Ljubljano, je šel za kaplana
na Rob pri Vel. Laščah, da bo pomagal
bolnemu župniku Antonu Ronko; Javor
pa bo soupravljal sostrški župnik Franc
Verce.

V kler ljubljanske škofije je bil inkar-
diniran g. Jožef Peternelj, resigniran žup-
nik v Hrtkoveih v djakovski škofiji.

G. Anton Hafner, bivši župnik v Dup-
ljah pri Kranju, je šel v pokoj v stiški
cistercijski samostan.

Duh. svetnik Martin Štular, bivši dol-
goletni vzgojni vodja v škofovih zavodih
v št. Vidu nad Ljubljano, je 14. novembra
1957 po 54-letnem službovanju stopil v
pokoj in se naselil pri frančiškanih pri
Novi štifti, v župniji Sodražica. Čeprav
ima sedaj že 82 let, je hotel še ostati
aktiven, pa je 24. novembra 1956 ne-
srečno padel in si zlomil levo nogo v
kolku. Delal je še eno leto, dalje pa ni
več mogel, ker se noga zaradi let ni več
dobro popravila. Odtlej hodi ob palici. Pri
Novi štifti je danes samo en pater fran-
čiškan (superior p. Kornelij Gorše) in
dva frantra.

Tristoletnico božjepotne cerkve sv.
Andreja na prijazni Planini, ki spada kot
podružnica v župnijo št. Jošt nad Vrh-
niko, so slovesno obhajali 10. maja 1959.
Slovesnostj je vodil kanonik dr. Anton
Čepon. Poleg domačega župnika Jankota
Oblaka so se slovesnosti udeležili tudi so-
sednji duhovniki: Ivan Pečnik, Gregor
Andoljšek, Kambič Lojze, Schweiger Vik-
tor, Stanko Kapš in Franc Kovač.

Nova pot (CMD), štev. 1—3 (l. 1959)
je izšla konec junija. Dr. J. Janžekovič
razpravlja o Tomaževih poteh do Boga.
Dr. Maks Miklavčič navaja nekaj misli o
glagolici med Slovenci. Dr. Stanko Cajn-
kar je napisal posmrtnico o prof. dr. Fr.
Ks. Lukmanu. Zapiske o knjigah je pri-
speval g. Jože Gregorič.

Molitvenik „V občestvo združeni“
ki ga je izdala „Zadruga katoliških du-
hovnikov“, so prodali v 62.000 izvodih.

Spominjajmo se rajnih duhovnikov:
V Gor. Tribuši je 20. junija tragično
umrl tamkajšnji župnik g. Fortunat Je-
klin; pokopali so ga v rojstni vasi na
Pečinah; ta zelo goreči dušni pastir je
kaplanoval v Solkanu, upravljal Log pod
Mangartom in bil na Vojskem do bom-

bardiranja leta 1944; od tam je šel na Ponikve, po vojni pa je upravljal Gor. Tribušo. — V Novi štifti pri Gornjem Gradu je umrl za Marijino božjepotno cerkev zelo zaslužni župnik **Gothard Ferme**; okoli 55 let je bil župnik pri Novi štifti; njegovo delo je lepo popisal p. Odilo Hajnšek OFM, ko v Ave Maria Koledarju za l. 1959 opisuje zgodovino te Marijine božje poti; v cerkvi je rajnemu župniku govoril g. Jakob Rihter, ob grobu pa g. dekan Mihael Turk. — 10. aprila 1959 je umrl v Središču ob Dravi **Dušan Dogša**, župnik in dekan v Radljah; v cerkvi se je od njega poslovil v govoru g. kanonik dr. Alojzij Osterc, v imenu faranov pa je govoril Stanko Kuplež. — V Besnici pri Kranju je v 88. letu umrl g. **Franc Erzar**, doma je bil iz Šenčurja pri Kranju; služboval je kot duhovnik v št. Jerneju, pri Sv. Križu pri Kostanjevici in v Košani; bil je župnik v Toplicah na Dolenjskem, od 1936 do 1959 pa v Besnici; med vojno je seveda živel kot pregnanec v Ljubljani. Dosedanji vikar pomočnik Ivan Pavlin je po Erzarjevi smrti postal župnijski upravitelj v Besnici. — Pred kratkim je umrl za srčno vodenico tudi g. **Josip Rozman**, ekspozit v Velikem Gabru pri št. Vidu pri Stični.

DANAŠNJA MLADINA V SLOVENIJI

Izpisujemo tu nekatere zanimive in poučne ugotovitve o naši mladini v Sloveniji, zlasti iz članka, ki ga prinaša Slovenija (priloga Ameriške domovine v Clevelandu) 16. marca 1959 pod naslovom: Odgovori na tri vprašanja. Napisal ga je slovenski izobraženec, ki je do zadnjega živel in trpel preganjan v domovini, pa se je lani rešil v svobodo.

„Vsaj 80% mladine, ki sedaj dorašča, ni komunistična, čeprav je formalno vsa organizirana v Titovi mladini ali v pionirjih. Tito sam je priznal ob priliki otvoritve „mladinske avtoceste Ljubljana—Zagreb“, da mladine nimajo.

Kljub napredku industrije v povojni Jugoslaviji mladina sedanje ureditve ne smatra za najboljšo in za dokončno. Nasprotno, vsi so prepričani, da bi Jugoslavija v drugem političnem in gospodarskem redu veliko več ustvarila.

Filmski tedniki prikazujejo mladino, kako burno ploska in vzklika Titu... Ploskajo tu mladi ljudje, ki so se zgodaj naučili hinavstva. Večkrat je to z učiteljem na tihem dogovorjena igra.

Okolje v mestih in delavskih predelih večinoma deluje v smeri uživanjaželjnosti. Malo drugačen je glede vpliva domače vzgoje in okolja položaj na deželi, kjer je seveda vpliv tradicionalnega okolja močnejši.

Vpliv Cerkve (na mladino) pride v poštev šele subsidiarno, kolikor namreč mladina pod vplivom okolja in družine v cerkev še hodi. Duhovniki večinoma svoje poslanstvo res požrtvovalno in vzorno vrše. V veliki zunanji stiski se Cerkev zaveda, da more vplivati le s svojo kvaliteto.

Klasična gimnazija v Ljubljani naj bi po zamisli režima dala naraščaj za vodilno režimsko izobraženstvo (in so v ta namen za sprejem določeni primerni in strogi pogoji). Rezultat je za komunizem naravnost porazen. V vsakem razredu je namreč do konca ostalo kvečjemu pet dijakov komunistično usmerjenih, pa čeprav so bili profesorji, razen mogoče par starejših, sami prekaljeni komunisti.

Neoporečen simptom tako usmerjene mladine (verni del mladine proti materializmu) je naraščanje duhovniških poklicev. Mladi ljudje, ki se za ta poklice odločijo, so res junaki v pravem smislu besede, večji, kot vsi heroji bojnih poljan. Med tem duhovniškim naraščajem je seveda tudi prav malo ali nič privrženecv CMD-jevcev (Ciril-Methodijsko društvo progresističnih ali ljudskih duhovnikov). Mislim, da se je krščanstvo v naši domovini izkazalo kot živo drevo.

Večina mladine je do skrajnosti sebična in oportunistična. Celotno okolje in vzgoja k materialističnemu pogledu na svet sta ustvarila ljudi, ki ne verujejo v nič, poznajo le lastne užitke in neposredne koristi. To je največja rana, ki jo je komunizem zadal slovenskemu narodnemu telesu in v tem oziru je imel brez dvoma uspeh. Ta mladina je sicer za komunizem izgubljena (ker komunizem tudi potrebuje nekega idealizma), a izgubljena je, žal, ta mladina tudi za vero.

Komunizmu je zmanjkalo notranjega ognja, zmanjkalo mu je idealizma, čeprav se to še tako čudno sliši. Komunizem ne more nikogar več prepričati, postal je mrtev. Ljudje imajo o komunizmu svoje izkušnje in nj boljše protikomunistične akcije, kot je ta režim sam.

Naravno zgodovinski razvoj je začel delati proti komunizmu.

Za naše medvojne prilike le še zelo malo ljudi ve (med mladimi). Vedo še, da so bili med drugo vojno partizani in „ta beli“, ali tudi tu so se pojmi nekoliko premaknili. Vedo, da „beli“ niso bili samo izdajalci in da partizani niso bili neki osvoboditelji, temveč komunistični revolucionarji.“

Tako slovenski katoliški izobraženec, ki je vso povojno dobo doživel slovenski komunizem. Njegove ugotovitve o današnji slovenski mladini v domovini nehote lepo potrjuje neki slovenski „ljudski duhovnik“ v Novi poti (1958, dec., 489), ki je glasilo te skupine duhovnikov. Takole govori:

„Sam sem bil priča debate na nekem zborovanju, kjer je bilo zbranih tudi okrog petdeset mladih ljudi. Govor se je sukal okrog vprašanja: Ali je bilo prav, da smo imeli svoje osvobodilno gibanje in smo se sami za svojo svobodo borili, ali pa bi bilo bolje, če bi bili mirno čakali konca in bi prepustili borbo svojim zaveznikom? Razpoloženje starih in mladih zborovalcev me je hudo razočaralo. Kaka četrtnina navzočih (predvsem dekleta) ni pokazala prav nikakega zanimanja za razgovor. Dobra polovica je zagovarjala mnenje, da bi imeli manj žrtev, če bi osvobodilnega gibanja sploh ne bilo. Le kakih pet ljudi se je znašlo (med njimi je bil tudi sekretar mladinske organizacije), ki so na vprašanje pravilno gledali in hoteli tudi druge prepričati o veljavnosti svojega mnenja. Navzoči mladi ljudje so bili rojeni v letih od 1932 do 1935. Zato so grozote vojne in okupacije občutili na svoji koži. Čeprav nerad, sem se vmešal v razgovor in s svoje strani pojasnil, kaj nam pomenja osvobodilno gibanje.“

Tudi slovenski „ljudski duhovnik“ torej priznava, čeprav s težkim srcem, res-

nično razpoloženje med današnjo mladino v Sloveniji, ki je v marsičem spregledala in loči varljivo komunistično propagando od resnice.

ARGENTINA

G. Anton Orehar — srebrnomašnik. Nedelja 12. julija je bila za slovensko narodno skupnost v Argentini zelo slovenska. Obhajali smo srebrnomašniški jubilej g. Antona Oreharja, duhovnega voditelja Slovencev v Argentini.

Ob štirih popoldne je bila slovesna peta sv. maša. Udeležilo se je je toliko rojakov, da so napolnili prostorno župno cerkev sv. Julije. Pri maši sta jubilantu asistirala Gregor Mali in dr. Filip Žakelj. Slovesno pridigo je imel g. duh. svetnik Alojzij Košmerlj. Pel je zbor Gallus.

Po sveti maši je bila zunanja slovesnost v dvorani Slovenske hiše na Ramón Falconu. Ob tej priliki so g. Oreharja pozdravili zastopniki vseh slovenskih ustanov, kj jih v Argentini ni malo. Pozdravi so trajali več kot dve uri, saj jih je bilo blizu 30.

G. Orehar je begunska leta preživel v Italiji in je že tam od začetka bil dušni pastir beguncev v različnih taboriščih, dokler se ni leta 1948 z mnogimi rojaki preselil v Argentino. V Buenos Aires je prišel 1. aprila 1948 in je bil takoj po predstojnikih določen za dušnopastirsko skrb slovenskih naseljencev v Argentini. Ko je bila izdana papeška konstitucija „Exul familia“, s katero je bila urejena dušnopastirska služba za naseljence posameznih narodnosti v raznih državah, je bil g. Orehar 5. decembra 1953 imenovan za direktorja dušnih pastirjev v Argentini. To službo vrši še danes.

Vsa leta v Argentini je gospod jubilant požrtvovalno deloval na vseh področjih slovenskega življenja v tej deželi. Največ zaslug ima on pri graditvi Slovenske hiše v Buenos Airesu. Počasi se uresničuje velikopotezni načrt. Slovenska skupnost si tako sredi tega večmilijonskega mesta ustvarja košček domovine. Slovenska hiša postaja središče vsega slovenskega življenja in delovanja v Argentini. Tudi duhovniki se ob sredah zbi-

ramo tam na sestankih in sejah in po njih ob kozarcu vina po domače pokramljamo.

Tudi „Omnes unum“ veliko dolguje g. jubilantu. Bil je soustanovitelj našega duhovniškega glasila in ga ves čas vsestransko podpira.

Slovenski duhovniki v Argentini g. Oreharju ob njegovem srebrnomašniškem jubileju iskreno čestitamo in prosimo Boga, da bi mu tudi za naprej dajal veliko vztrajnosti in potrpežljivosti pri težkem in večkrat zelo nevhvaležnem delu med rojaki v tujini.

Doma je g. srebrnomašnik bil za kaplana v Mengšu in v St. Vidu nad Ljubljano, potem pa vikar v ljubljanski stolnici, učil je verouk v Lichtenthurnu, pa tudi na srednješolskih zavodih, ker je napravil tudi profesorski izpit.

Šestdesetletnico življenja je 25. julija obhajal v Buenos Airesu g. duh. svetnik Alojzij Košmerlj. Na izredne sadove njegovega dolgoletnega duhovniškega poslanstva je ob tej priložnosti upravičeno opozarjal naš tisk v Argentini. Št. Rupert, Trebelno, ljubljanska stolnica in št. Peter v Ljubljani ter Lichtenthurn in prva državna realna gimnazija so bila mesta, kjer je bogato rosil blagoslov njegovega delovanja na našo domovino; in v tujini so bili kraji njegovega duhovniškega delovanja Meran v južni Tirolski, slovensko semenišče v San Luisu in Buenos Aires v Argentini. Kot vesten delavec odličnih zmožnosti je na vsakem mestu izvršil svoje poslanstvo najodličneje kot organizator, katehet, gospodar in župnik največje ljubljanske župnije. Priznanje za to mu je dala tudi cerkvena oblast, ki ga je imenovala za duhovnega svetnika. Že doma občudovan stolni pridigar isto poslanstvo z nezmanjšano silo nadaljuje v tujini: na cerkvenih slovesnostih med Slovenci, kjer si vsakokrat osvoji srce množice; pa ga prav tako poznajo kot španskega govornika odlične buenosaireske prižnice, kot je bil že zaslouel na južnem Tirolskem kot nemški pridigar. Njegova velika in prelepa cerkev pri provincialni hiši šolskih bratov v Floridi pri Buenos Airesu, ki je ostajala pred njegovim prihodom skoro prazna,

sedaj zaradi njegovih govorov ob nedeljah pri obeh mašah množica napolni. Veliko dobrega stori s članki v verskih listih „Duhovnem življenju“, „Oznanilu“ in v tem našem glasilu. Pri tem je vsaka njegova beseda, govorjena ali zapisana, tako tehtna in temeljita; zakaj jubilant je visoko izobražen duhovnik, ki kot prijatelj knjige izredno veliko bere. Kot izklesan duhovniški značaj je po duhovni globini in asketični izobrazbi spreten dušni pastir in duhovni voditelj. Značaj mu krasi med nami redka posebnost, da vglášeno združuje v sebi veliko družabnost in obenem veliko duhovniško resnost in nam more biti v tem lep zglede. Povsod ga je družba vesela, naj bo duhovniška ali laiška, ker vanjo prinaša veselje; obenem pa je v načelnih vprašanjih, kadar je treba, tako odločen in pogumen; pri tem je misel in beseda vedno tako jasna. Po vseh odličnih duhovnih kvalitetah, ki mu jih je Bog dal, je jubilant markantna duhovniška osebnost, ki kot tak igra odločilno vlogo v naši argentinski duhovniški skupnosti, kjer ga vsi visoko spoštujemo in cenimo. Bog nam takega ohrani v sedanji čilosti in energiji še dolga desetletja.

G. Boris Koman, dolgoletni kaplan v Mar del Plata, je pred kratkim postal stolni župnik v tem letoviškem mestu. Rad je pomagal slovenskim rojakom, ki so naseljeni v mestu in okolici; zato so se njegovega imenovanja za župnika močno razveselili. Tudi slovenski duhovniki smo veseli te odlike, ki jo je s svojim požrtvovalnim delom zaslužil.

Duhovniški sestanek v juniju. Vršil se je v dvorani Slovenske hiše na Ramón Falconu v Buenos Airesu. G. Stanko Škrbe je imel duhovno misel: Obisk Najsvetejšega. — G. prof. dr. Ignacij Lenček je imel lepo in zelo zanimivo predavanje: O svetovni bedi in kaj storiti proti njej. — Poslalj smo pozdrave prevz. škofu dr. Gregoriju Rožmanu za tridesetletnico njegovega škofovskega posvečenja.

Duhovniški sestanek zadnje sredo v juliju se je vršil prav tam. Dr. Mirko Gogala je v pol drugo uro trajajočem

predavanju govoril o liturgični vzgoji vernikov. Opozarjal je zlasti na argentinski Directorio litúrgico ter na določbe obredne kongregacije z dne 3. septembra leta 1958.

AVSTRIJA

Biserno mašo je obhajal g. Alojzij Zelezny, duhovnik pri šolskih sestrah v št. Jakobu v Rožu.

Dr. Josip Ogris je letos med zlato-mašniki krške škofije. Kot upokojenec živi v Ločah.

G. Alojzij Luskar, salezijanec, dušni pastir v Kamnu v Podjuni in g. Silvo Mihelič, kaplan v Pliberku, tudi salezijanec, praznujeta letos srebrnomašni jubilej. Kaj več bomo poročali v prihodnji številki.

FRANCIJA

G. Anton Dejak, slovenski dušni pastir v Aumetzu (Francija), je mesec julij namesto za počitnice porabil za svojo izpopolnitev v francoščini na tečaju francoskega jezika na Katoliškem inštitutu v Parizu. Na tečaju je bilo poleg njega še šest Slovencev in ena Srbinja; ta in še en Slovenec sta prišla iz Jugoslavije, trije od teh Slovencev pa so bili s Primorskega in eden s Koroške.

Iz Arsa pošiljajo pozdrave gospodje izseljenski misijonarji: Kunstelj Ignacij, Kavalar Stanko in Dejak Tone.

G. Kavalar Stanko je po krasni vožnji po Franciji z g. Ignacijem Čretnikom obiskal g. dr. Lojzeta Šuštarja v zavodu Marija Hilf v Schwyzu v Švici, nato pa preko Avstrije prišel v Belo peč, kjer je dobil zvezo z domačimi; dve nedelji je šel na Višarje spovedovat, ker je slovenski duhovnik prišel na Višarje šele meseca avgusta, da bo postregel slovenskim romarjem. Meseca avgusta pa je vneti g. Stanko Kavalar bival v samostanu Moréstel (Isère) blizu Arsa, kjer je vodil počitniško kolonijo za dekleta; tam je imel tudi majhen tečaj za KA.

NEMČIJA

Kongresa Kirche in Not v Königsteinu se je udeležilo meseca julija 14 slovenskih duhovnikov: Kunstelj Ignacij, Kunstelj Jože, Zaletel Vinko, Luskar Lojze (salezijanec), Slapar Pavle, Brummik Fr., Vošnjak Jože, dr. Humar Mirko, Filej M., Butkovič Drago, dr. Robič Pavle, dr. Vodopivec Janez, Grims Stanko, Seškar Franc.

RIM

Prof. dr. Janez Vodopivec, profesor dogmatične teologije na Propagandi v Rimu, je imel v preteklem šolskem letu kar 105 slušateljev. Vse te je bilo treba ob koncu leta v mesecu juniju po dvakrat izprašati; poleg tega je še mnogo delal v izpitnih komisijah pri diplomskih in doktorskih izpitih in obrambah doktorskih disertacij — in to v rimski vročini. Slišimo, da se med počitnicami hoče udeležiti kongresa „Die Kirche in Not“ v Königsteinu v Nemčiji in preko Švice in Belgije potem priti na patristični kongres v Oxford. Ob vsej njegovi znanstveni vnemj mu želimo tudi nekaj prepotrebnega oddiha.

EKVADOR

Slovenski duhovniki v Ekvadorju se večkrat srečujemo in za to ni posebnih težav, čeprav kakih formalnih konferenc nimamo. Domačemu kleru tako naše shajanje tudi ne bi bilo všeč. Redno se shajamo na naših farnih „žegnanjih“, kjer si pomagamo drug drugemu. Drugače pa vozi vsak, kakor ve in more. Doslej nismo imeli posebnih težav. Na splošno se domačini vesele vsega, kar jim uredimo, pač vedo, da cerkve in župnišča ostanejo, čeprav bi morda bili tu le začasno. Prijetna nam je zavest, da delamo za rast božjega kraljestva v tej deželi, ki našega dela tako krvavo potrebuje. Tukajšnje ljudstvo s klerom vred je vse nekam politično prepojeno. S politiko začno že v ljudski šoli in jo vodijo nato do smrti. Delo in pravi napredek jih malo zanima, pač pa je vse uprto v to, kdo bo na vladi. Nad vsem pa skrbno bdi maso-

nerija, ki je gospodar nad zakonodajo, vzgojo, administracijo, čeprav se to na prvi pogled ne vidi.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Osemdesetletnico rojstva je obhajal pred kratkim g. msgr. John J. Oman, župnik pri Sv. Lovrencu v Clevelandu. Zasluznemu prelatu iskreno čestitamo; v prihodnji številki se ga bomo še malo bolj spomnili.

Srebrna maša g. župnika Janeza Dolšina. Pot na srebrno mašo in slovesnosti je najlepše opisal prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman: „Rev. Janez Dolšina je obhajal 8. t. m. (julija) srebrno mašo. Z g. Julčetom (Slapšakom) sva odletela na „slavje“. Najprej (v nedeljo 5. julija) opoldne v Duluth k rev. Franku Gabru, ki je ravno dobil dekret za župnika (recte: administratorja) župnije St. Louis de France v Floodwood — kakih 45 milj na zapad. V ponedeljek sva obiskala slovenske gospode v „Iron-Range“, v železnem okrožju; od novih so tam Vovk Jože (samostojen, njegov okraj „finski“: gozdovi, jezera, malo katoličanov), Janez Šuštaršič, in p. Mirko Godina; drugi so stari; videl sem nove cerkve, ena je zelo moderna, lepa, praktična. — V torek v St. Cloud in St. Stephen (Omanov rojstni kraj), kjer leži bolan zadnji nečak škofa Trobea mons. Jože Trobec od kapi zadet, vdan trpin, toliko boljši, da sliši, vidi, govoriti pa ne more. Proti večeru smo se zbrali pri bratih (Janezu in Stankotu) Dolšina. Prvotno sta bila skupaj na razpadajoči župniji maloštevilnih katoličanov. V poletju pa pride na deset in deset tisoče

letoviščarjev k jezerom, ki jih je res na tisoče in se kar skupaj držijo: 80 km se moreš kar naprej voziti iz enega jezera v drugo. Tam sta brata Dolšina čudeže delala. Videl sem staro cerkev in župnišče, na pol podrto: zdaj nova cerkev, novo, lepo udobno župnišče in na podružnici ob velikem jezeru nova cerkev Fatimske Gospe. Ustanovljena nova župnija, ki jo je prevzel Janez, ima za sedaj popravljeno luteransko cerkev in novo župnišče; ima pa kupljeno obširno zemljišče z lepim gozdom in parkom, ki sega do jezera, za večjo cerkev, župnišče in hišo za sestre. Na podružnici Cross Lake je velika cerkev s prečno ladjo, ki služi pozimi, ko ni mnogo ljudi, za cerkev; in pod cerkvijo je lepa prostorna dvorana. Tu je bila zvečer ob šestih srebrna maša in banquet. Prišli so skoraj vsi slovenski duhovniki iz obeh škofij. Ni čuda, da je pridigar zelo pohvalno govoril o delu srebrnomašnika, ko je poudarjal, da je Slovenec iz iste škofije, iz katere je prišel Baraga, in srebrnomašnik prav kot Baraga deluje za duše „tujega“ naroda.“

Drugo poročilo pravi, da se je srebrne maše poleg ljubljanskega gospoda škofa udeležilo 35 duhovnikov. Gospod srebrnomašnik je bil doma za kaplana v Smledniku in Vodica, med vojsko je mnogo pomagal v škofijski karitativni organizaciji v Ljubljani; po vojski je v Rimu na Via dei Colli v slovenski pisarni za begunce in izseljence kot spretni organizator naredil mnogo dobrega. Marsikdo se ga hvaležno spominja.

O drugih štirih slovenskih srebrnomašnikih v Združenih državah bomo poročali v prihodnji številki.

